

Programmabegroting 2019-2022

GEMEENTE OEGSTGEEST

4.2 Paragrafen

4.2.1 Paragraaf Lokale heffingen

1. Overzicht

Wij heffen de volgende belastingen, heffingen en retributies:

Belasting	Omschrijving
Onroerende zaakbelasting (ozb)	Belasting op het eigendom en het gebruik van onroerende zaken.
Rioolheffing	Belasting op de mogelijkheid om afvalwater en/of hemelwater af te voeren via de gemeentelijke riolering.
Afvalstoffenheffing	Belasting op de mogelijkheid om afval ter inzameling aan te bieden aan de afvalinzamelingsdienst.
Toeristenbelasting	Belasting op het overnachten in bijvoorbeeld een hotel of bed and breakfast.
Hondenbelasting	Belasting op het hebben van een hond.
Precariobelasting	Belasting voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond.
Leges (diversen)	Leges worden ook wel 'retributies' genoemd. Een retributie is een betaling aan de overheid waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die overheid tegenover staat.
Marktgeden	Belasting voor het innemen van een standplaats op het marktterrein.
Bedrijven Investeringszone (BIZ)	Heffing waarmee ondernemers in een afgebakend gebied samen meebetalen aan een aantrekkelijke en veilige omgeving.

2. Beleid algemeen

Bij de lokale heffingen bekijken we jaarlijks of de inflatiecorrectie op de belastingen geheel of gedeeltelijk achterwege kan blijven. Dit is overigens nog wel afhankelijk van ons financiële perspectief. De tarieven voor heffingen en leges baseren we vervolgens op het uitgangspunt dat we volledig kostendekkend willen zijn. Eventuele noodzakelijke grote investeringen dekken we vanuit de voorziening voor de rioolheffing of de voorziening voor de afvalstoffenheffing.

Voorschriften BBV

In de paragraaf Lokale heffingen moet een verplichte passage over de kostendekkendheid van de lokale heffingen staan. In deze paragraaf staat de kostendekkendheid nu opgenomen in de totaal begrote cijfers - het is dus een totaalbeeld en geen detailgegeven.

In de opgestelde berekening gebruiken wij voor de overhead standaard de verdeelsleutel van de loonsom. Loonkosten bepalen in de meeste gevallen immers een groot deel van het tarief.

Uitzonderingen vormen de rioolheffing en afvalstoffenheffing waarbij de kosten hoofdzakelijk bestaan uit kapitaallasten van investeringen. Bij deze heffingen passen wij de sleutel 'omvang per taakveld' toe. Dit is conform de financiële verordening.

3. Beleid specifiek per belastingsoort

Belastingsoort	Beleid
Onroerende zaakbelasting (ozb)	<p>Voor onroerende zaken die als woning dienen, ontvangen alleen eigenaren een aanslag. Bij niet-woningen krijgen zowel de eigenaar als de gebruiker een aanslag. We zijn vrij in de besteding van de inkomsten uit ozb. Vanwege schommelingen in de grondslag (Woz-waarde) voeren we bij de ozb geen tarievenbeleid, maar een opbrengstenbeleid. Eventuele areaalwijzigingen (omvang of inkrimping van de voorraad onroerende zaken) hebben een autonome invloed op de ozb-opbrengsten.</p> <p><i>Tariefbeleid 2019</i></p> <p>Bij de begroting stellen we de opbrengst vast. In de begroting 2019-2022 stijgen de opbrengsten uit de ozb met 1,6% inflatiecorrectie. Als aan het einde van het jaar bekend is welke Woz-waarden er zijn, kunnen we het tarief berekenen. Het tarief stellen we dan vast op het actuele inflatiepercentage. In feite betaalt een eigenaar hetzelfde bedrag als het jaar ervoor, verhoogd met de inflatiecorrectie. Omdat niet alle woningen (en overige panden) een exact gelijke waardemutatie hebben, gaat de ene eigenaar meer extra betalen dan de ander.</p> <p>Hiernaast is de inkomensmaatstaf binnen de algemene uitkering bepalend voor de minimale hoogte van de ozb-opbrengst (de 65%- norm). Dit lichten we toe onder punt 8 van deze paragraaf. We naderen de 65%-norm.</p>

Belastingsoort**Beleid**

Rioolheffing

Rioolheffing is uitsluitend bedoeld om de kosten te dekken van de gemeentelijke riolering en waterzorgtaken. Vanaf 2019 zullen we een nieuw (verbreed) gemeentelijk rioleringsplan vaststellen. Hierin nemen we een meerjarenkostenoverzicht op, met daarin een prognose voor de opbrengsten uit rioolheffing. Die prognose gaat uit van volledige meerjarige kostendekkendheid. Schommelingen van het tarief vangen we daarbij op met de egalisatievoorziening.

Tariefbeleid en kostendekkendheid 2019

Het tarief voor 2019 is vastgesteld op basis van de totale geraamde lasten voor 2019. Voor de volledige dekking door de baten wordt bij de vaststelling van de verordening een voorstel gedaan voor aanpassing van de opbrengst zoals die hieronder opgenomen is (+ € 26.416). De kosten (excl. overhead) blijven per saldo nagenoeg gelijk ten opzichte van 2018. Door areaaluitbreiding zijn er meer aansluitingen. Wij streven naar een daling van de kosten vanaf 2020 doordat we onderzoeken om over te gaan op het risicogestuurd beheer in plaats van het ouderdom-gestuurd vervangen van de riolering. De tarieven 2019 zijn weergegeven in onderdeel 6, onder het kopje Lokale lastendruk.

Kostendekkendheid rioolheffing	Raming 2018	percentage	Raming 2019	percentage
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 1.878.030		€ 1.842.723	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen			€ -1.000	
Netto kosten taakveld	€ 1.878.030		€ 1.841.723	
Toe te rekenen kosten:				
Overhead incl. (omslag)rente	€ 227.880		€ 259.077	
BTW	€ 270.423		€ 271.270	
Totale kosten	€ 2.376.333		€ 2.372.070	
Opbrengst heffingen	€ 2.376.333		€ 2.372.070	
<i>Dekking</i>		100%		100%

* Afwijking overhead: we kiezen voor de methodiek 'omvang van het taakveld' bij de toerekening van de overhead aan de rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is bedoeld om de werkelijke kosten van de afvalinzameling en afvalverwerking te dekken. Voor het tarief van de afvalstoffenheffing geldt hetzelfde als voor dat van de rioolheffing: het beleid is erop gericht om de kosten volledig te dekken. Ook bij afvalstoffenheffing werken we met een egalisatievoorziening.

Tariefbeleid en kostendekkendheid 2019

Het tarief voor 2019 is vastgesteld op basis van de totale geraamde lasten voor 2019. Voor de volledige dekking door de baten wordt bij de vaststelling van de verordening een voorstel gedaan voor aanpassing van de opbrengst zoals die hieronder opgenomen is (+ € 64.898). De kosten stijgen ondermeer door de verhoogde belasting van het rijk op storten en verbranden van afval. Daarnaast heeft de toename van het aantal huishoudens een dempend effect op de tarieven.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Raming 2018	percentage	Raming 2019	percentage
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 2.221.500		€ 2.358.104	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	€ -305.830		€ -300.296	
Netto kosten taakveld	€ 1.915.670		€ 2.057.808	
Toe te rekenen kosten:				
Overhead incl. (omslag)rente	€ 289.839		€ 337.771	
BTW	€ 343.035		€ 367.203	
Totale kosten	€ 2.548.544		€ 2.762.782	
Opbrengst heffingen	€ 2.548.544		€ 2.762.782	
<i>Dekking</i>		100%		100%

* Afwijking overhead: we kiezen voor de methodiek 'omvang van het taakveld' bij de toerekening van de overhead aan de afvalstoffenheffing.

Toeristenbelasting

Hotelbezoekers betalen een bedrag per overnachting en leveren op die manier een bijdrage aan de kosten van de voorzieningen waarvan ze gebruikmaken.

Tariefbeleid 2019

We houden het tarief gelijk aan dat van de gemeente Leiden. Dat is niet gewijzigd ten opzichte van 2018.

Hondenbelasting

Hondenbelasting is in principe bedoeld om de kosten te dekken van taken die honden met zich meebrengen. Een voorbeeld hiervan is het opruimen van de uitwerpselen, als de eigenaar van de hond dit niet doet. Overigens kent de hondenbelasting geen kostendekkendheidsbeginsel. Net als bij de ozb kunnen we de inkomsten uit hondenbelasting vrij besteden.

Tariefbeleid 2019 In de perspectiefnota 2019-2022 staat dat we de opbrengsten van lokale heffingen gaan indexeren. Voor 2019 passen we een inflatiecorrectie toe van 1,6%.

Belastingsoort**Beleid**

Precariobelasting

Particulieren en bedrijven maken gebruik van openbare grond. Soms heeft het gebruik een tijdelijk karakter (vuilcontainers, bouwketen, steigers, terrassen) en soms een meer blijvend karakter (leidingen, luifels, borden). Voor de diverse soorten van gebruik berekenen we een tarief voor de gebruiker ervan. De gedachte hierachter is dat een gemeente het openbaar bezit namens de burger op een deugdelijke manier beheert. Ook moet er een zekere balans bestaan tussen het gebruik van grond in openbaar en particulier eigendom. Het meest intensieve particuliere gebruik van openbare grond vindt plaats door water-, gas- en elektriciteitsbedrijven die hun product - door de grond - naar hun klanten transporteren. De meeste opbrengsten uit precariobelasting komen dan ook uit de precario op leidingen die door gemeentegrond lopen.

Tariefbeleid 2019

Op de tarieven passen we een inflatiecorrectie toe van 1,6%. De precariobelasting op kabels en leidingen mogen we niet meer verhogen en in 2022 vervalt deze precariobelasting zelfs helemaal. Dat kost ons circa € 1,7 miljoen aan opbrengsten, maar dit compenseren we met een ozb-verhoging in 2022 van € 1 miljoen (naast eventuele inflatiecorrectie). Omdat de door Dunea en Alliander aan de gebruikers doorbelaste precariobelasting dus ook vervalt, blijft de macro belastingdruk gelijk.

Leges

Tegenover onze leges staan de diensten die we leveren. In het tarievenbeleid streven we er altijd naar de kosten van deze diensten voor honderd procent te dekken. De leges zijn onder te verdelen in drie zogenoemde titels. Dit zijn:

1. Algemene dienstverlening
2. Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

Tariefbeleid en kostendekkendheid 2019

De kosten en de opbrengsten voor de leges publiekszaken zijn lager dan 2018. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de paspoorten, ID-kaarten en rijbewijzen nu 10 jaar geldig zijn. Dit is 5 jaar geleden ingegaan daarom is er vanaf 2019 een sterke afname van aanvragen verwacht wordt.

Kostendekkendheid leges titel 1 en 3 Publiekszaken/Apv	Raming 2018	percentage	Raming 2019	percentage
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 924.187		€ 563.876	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen				
Netto kosten taakveld	€ 924.187		€ 563.876	
Toe te rekenen kosten:				
Overhead incl. (omslag)rente	€ 846.353		€ 647.073	
BTW	€ 18.605		€ 22.381	
Totale kosten	€ 1.789.145		€ 1.233.330	
Opbrengst heffingen	€ 479.745		€ 210.745	
Dekking		26,8%		17,1%

De raming 2018 is opgenomen volgens de Begroting 2018, De opbrengst is bij de Voortgangsrapportage 2018 naar boven bijgesteld. Hierdoor lijkt het een grote sprong naar extra opbrengsten.

Kostendekkendheid leges titel 2 Wabo	Raming 2018	percentage	Raming 2019	percentage
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 653.448		€ 711.536	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen				
Netto kosten taakveld	€ 653.448		€ 711.536	
Toe te rekenen kosten:				
Overhead incl. (omslag)rente	€ 828.800		€ 876.056	
BTW	€ 741		€ 24.550	
Totale kosten	€ 1.482.989		€ 1.612.142	
Opbrengst heffingen	€ 458.055		€ 1.011.180	
Dekking		30,9%		62,7%

Marktgelden

De tarieven van de marktgelden zijn elastisch: doen we de tarieven teveel omhoog, dan gaat het aantal bezette standplaatsen omlaag. Omdat dit de markt onaantrekkelijker maakt voor bezoekers en nieuwe standplaatshouders, houden we hiermee rekening bij ons tariefbeleid.

Belastingsoort	Beleid	Raming 2018	percentage	Raming 2019	percentage
	<i>Tariefbeleid en kostendekkendheid 2019</i>				
	In de perspectiefnota 2019-2022 namen we op dat we de opbrengsten uit de marktgeden indexeren.				
	Kostendekkendheid marktgeden				
	Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 38.252		€ 38.237	
	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen				
	Netto kosten taakveld	€ 38.252		€ 38.237	
	Toe te rekenen kosten:				
	Overhead incl. (omslag)rente	€ 7.213		€ 8.357	
	BTW	€ 6.533		€ 7.927	
	Totale kosten	€ 51.998		€ 54.521	
	Opbrengst heffingen	€ 41.100		€ 41.100	
	<i>Dekking</i>		79%		75%

Bedrijven Investeringszone (BIZ) Oegstgeest heeft een Bedrijven Investeringszone (BIZ). Hiervoor maken we geen eigen beleid: er is aparte wetgeving voor. De BIZ is specifiek ontworpen als financieringsinstrument voor een ondernemersfonds. Het is een ideaal instrument wanneer ondernemers in een afgebakend gebied een plan hebben waarvoor zij financiering zoeken bij de andere ondernemers in dat gebied. Na uitwerking van het plan stellen ze een door ons te heffen bedrag vast - wij innen de BIZ-gelden bij de ondernemers. De opbrengsten storten we, na aftrek van de kosten, door naar de BIZ-vereniging.

4. Geraamde opbrengsten

Het beleid resulteert in de onderstaande eigen opbrengsten. In deze opbrengsten zijn ook areaalwijzigingen opgenomen. Hierdoor kan het percentage afwijken van het uitgangspunt - een stijging met het inflatiepercentage. In de voortgangsrapportage 2018 zijn voor de bouwleges incidenteel extra inkomsten opgenomen. Hierdoor is hier een afname te zien.

Belastingsoort	Opbrengst begroting 2018	Opbrengst begroting 2019	Vershil (2019-/2018)	Percentage verschil
Ozb	€ 6.265.647	€ 6.510.647	€ 245.000	3,9%
Rioolheffing	€ 2.375.309	€ 2.372.070	€ -3.239	-0,1%
Afvalstoffenheffing	€ 2.548.544	€ 2.762.782	€ 214.238	8,4%
Toeristenbelasting	€ 200.857	€ 200.857	€ 0	0%
Hondenbelasting	€ 105.646	€ 107.336	€ 1.690	1,6%
Precariobelasting	€ 1.741.818	€ 1.741.818	€ 0	0%
Leges	€ 2.117.379	€ 1.221.925	€ -895.454	-42,3%
Marktgeden	€ 41.100	€ 41.100	€ 0	0%
<i>Totaal</i>	€ 15.396.300	€ 14.958.535	€ -437.765	-2,8%

5. Kwijtscheldingsbeleid

We stellen ons actief op als het gaat om kwijtschelding van lokale heffingen aan de minder draagkrachtigen in Oegstgeest. De belastingsoorten waarop kwijtschelding van toepassing is, zijn de ozb, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Degenen die kwijtschelding hebben gekregen, toetsen we het jaar erna bij het Inlichtingenbureau (IB). Als ze volgens die toets nog in dezelfde omstandigheden verkeren als het jaar waarin ze kwijtschelding hebben gekregen, geven we automatisch kwijtschelding.

6. Lokale lastendruk begroting 2019-2022

Om een indruk te krijgen van de gevolgen van de voorstellen uit de begroting voor de lokale lastendruk, schetsen we hieronder een beeld van de ontwikkeling van het totaal aan woonlasten voor een gemiddeld huishouden.

In voorbeeld 1 gaan we uit van een flat (waarde € 175.000) met één bewoner, in voorbeeld 2 van een gemiddelde eengezinswoning (waarde € 358.000) met een gering afvalaanbod en in voorbeeld 3 van een grotere woning (waarde € 400.000) met een gemiddeld afvalaanbod.

Voorbeeld 1	lasten 2018	lasten 2019	stijging	perc
OZB (bij woning € 175.000 '2018)	€ 211,75	€ 215,20	€ 3,45	1,6%
rioolheffing (éénpersoons)	€ 168,00	€ 163,32	€ -4,68	-2,8%
afvalstoffenheffing (flat)	€ 246,36	€ 264,48	€ 18,12	7,4%
Totaal	€ 626,11	€ 643,00	€ 16,89	2,7%

Voorbeeld 2	lasten 2018	lasten 2019	stijging	perc
OZB (bij woning € 358.000 '2018)	€ 433,18	€ 440,25	€ 7,07	1,6%
rioolheffing (meerpersoons)	€ 208,80	€ 201,96	€ -6,84	-3,3%
afvalstoffenheffing (mini container 120 liter)	€ 205,32	€ 220,44	€ 15,12	7,4%
Totaal	€ 847,30	€ 862,65	€ 15,35	1,8%

Voorbeeld 3	lasten 2018	lasten 2019	stijging	perc
OZB (bij woning €400.000 '2018)	€ 484,00	€ 491,89	€ 7,89	1,6%
Rioolheffing (meerpersoons)	€ 208,80	€ 201,96	€ -6,84	-3,3%
afvalstoffenheffing (mini container 240 liter)	€ 273,60	€ 293,76	€ 20,16	7,4%
Totaal	€ 966,40	€ 987,61	€ 21,21	2,2%

7. Lokale vergelijking

De lokale lastendruk drukken we uit in de gemiddelde woonlasten per huishouden. Dit doen we op basis van de ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. In onderstaande tabel zijn die woonlasten (in 2018), uitgesplitst naar eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens (bron: Coelo). De tarieven 2019 zijn bij het schrijven van deze begroting nog niet bekend.

Voor de onroerendezaakbelasting hebben we steeds een Woz-waarde van € 285.000 gebruikt.

Rangorde	Gemeente	Woningwaarde	Eenpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
1	Gouda	€ 285.000	€ 1.028	€ 1.095
2	Bodegraven-Reeuwijk	€ 285.000	€ 856	€ 987
3	Voorschoten	€ 285.000	€ 920	€ 981
4	Leiderdorp	€ 285.000	€ 749	€ 948
5	Wassenaar	€ 285.000	€ 699	€ 892
6	Waddinxveen	€ 285.000	€ 815	€ 873
7	Gemiddelde Nederland	€ 285.000	€ 745	€ 864
8	Leiden	€ 285.000	€ 645	€ 838
9	Oegstgeest	€ 285.000	€ 718	€ 827
10	Zoeterwoude	€ 285.000	€ 749	€ 779
11	Katwijk	€ 285.000	€ 600	€ 690

8. Ontwikkeling ozb

De inkomensmaatstaf binnen de algemene uitkering bepaalt de minimale hoogte van de ozb-opbrengst. Wij hanteren de 65%-norm. Deze norm houdt in dat de korting op de algemene uitkering die verband houdt met de ozb, maximaal 65% van de totale ozb-opbrengsten bedraagt. Bij berekening blijkt dat we onder de 65% blijven, wat ook te zien is in onderstaand beeld.

De bedragen zijn gebaseerd op de uitgangspunten van de perspectiefnota 2019-2022 en de nieuwe berekening van de algemene uitkering voor 2019 (volgens de meicirculaire 2018). Op basis van deze berekening constateren we dat we voldoen aan de 65%-norm.

	2018	2019
Ozb-opbrengsten geraamd (primitief)	€ 6.265.647	€ 6.510.647
Korting algemene uitkering	€ 3.882.247	€ 4.220.648
Percentage voor correctie	62,0%	64,8%
Correctiebedrag		
Totaalbedrag nieuwe opbrengsten		
Percentage na correctie		

4.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover we (kunnen) beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio 'weerstandsvermogen' en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de mate aan waarin we in staat zijn om tegenvallers op te vangen zonder effecten voor het voorzieningenniveau.

Weerstandscapaciteit

In theorie bestaat de beschikbare weerstandscapaciteit uit een incidenteel en een structureel deel. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in principe uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de langlopende voorzieningen, de begrotingspost Onvoorzien en aanwezige stille reserves. De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang van toekomstige bezuinigingsmogelijkheden en het onbenutte deel van de belastingcapaciteit. Het is een politieke afweging om te bepalen welke delen van de incidentele en structurele componenten men tot de weerstandscapaciteit wil rekenen. In het beleidskader Weerstandsvermogen en risicomanagement hebben we die afweging uitgewerkt.

Risicomanagement

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. We willen risico's die we lopen zo veel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te identificeren, prioriteren, analyseren en beoordelen. Door een goed systeem van risicomanagement stellen we bestuurders en managers in staat passende beheersmaatregelen te nemen voor risico's die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen.

2. Risico's

Risico-overzicht

Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem dat meerdere gemeenten gebruiken. Dit systeem brengt risico's systematisch in kaart, waarna alle afdelingen binnen een gemeente deze beoordelen. Op grond van het beleidskader Weerstandsvermogen en risicomanagement presenteren we het onderstaande overzicht. Hierin staan alleen de tien grootste risico's. Dit zijn de risico's met, nadat een beheersmaatregel is getroffen, de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De getroffen beheersmaatregel staat er ook bij. Onderaan de tabel staat het totaalbedrag voor de overige risico's.

Risiconr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg (€)	Inloed
R36	Nieuw-Rhijngheest (restgrex)	Financieel.	Actief. Binnen de kaders van het project sturen we waar mogelijk op het voorkomen van extra kosten en het behalen van marktconforme grondwaardes.	50%	2.440.000	24.10%
R59	De gemeente Oegstgeest staat momenteel garant voor de rente en aflossing van leningen tot een totaalbedrag van € 11,8 miljoen. Het risico is dat de instelling zijn betalingsverplichting niet kan nakomen.	Financieel. Gemeente moet de rente en aflossing over de leningen betalen.	Actief . 1. Het jaarlijks beoordelen van de financiële gegevens (minimaal de jaarrekening) van de geldnemende organisaties. 2. De financiële instellingen (geldgevers) jaarlijks wijzen op de plicht om betalingsachterstanden op geborgde geldleningen te melden.	25%	4.271.610	20.94%

Risiconr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg (€)	Invloed
R79	Hogere kosten Duikerbrug Dorpsstraat.	Financieel: 300.000.	In voorbereiding. 1. Onderzoek naar alternatieven. 2. Overleg met netwerkexploitanten. 3. Periodieke controle op verzakking grondwerkende kade.	70%	300.000	6.21%
R40	Als gevolg van de grotere vraag naar jeugdzorg (met name duurder jeugdzorg) dan voorzien bestaat de kans op overschrijding van budgetten.	Financieel. 1. Onvoldoende budget om jeugdzorg te bekostigen. 2. Er moet aanspraak gemaakt worden op de reserve 3D en/of algemene middelen. 3. Verschuiving kan optreden in prioriteiten gemeentebegroting.	Actief. 1. Permanente monitoring budget om actie te kunnen ondernemen. 2. Zorgdragen voor adequate financiële reserve 3D/Wmo. 3. Samenwerking op financieel gebied, spreiding financiële risico's in regio, bijvoorbeeld bij financiële gevolgen incidenten jeugdzorg. 4. Juiste prikkel aan zorgaanbieders geven bij contractering, opdrachten en toetsing/contractbeheer/wijzigen bekostigingssystematiek. 5. Bevorderen van participatie en inzet sociaal netwerk. 6. Het kostenbewustzijn van de JGT's wordt verhoogd. Daarnaast wordt ingezet op normalisering. 7. Uitvoering regionale samenwerkingsagenda Jeugd. 8. Overleg met huisartsen/zorgorganisaties over toegang tot de jeugdzorg.	70%	500.000	6.01%
R87	De nieuwe eigen bijdragesystematiek vanuit het Rijk kan leiden tot hoger gebruik van Wmo-voorzieningen. Ter compensatie van de verlaging van de baten (eigen bijdrage) en ter compensatie van de toename in gebruik stelt het Rijk onvoldoende middelen beschikbaar door toepassing van deze systematiek.	Financieel. 1. Door nieuwe systematiek wordt het gebruik van voorzieningen niet meer gekoppeld aan gebruik en inkomen, maar wordt de eigen bijdrage door het Rijk vastgesteld in de vorm van een abonnementsprijs. 2. De lagere eigen bijdrage kan leiden tot een hoger gebruik van voorzieningen. Er is geen financiële prikkel om zorg informeel te regelen.	Actief. Op dit moment is nog onzeker op welke wijze het Rijk deze nieuwe vorm van het heffen van de eigen bijdrage gaat organiseren. In de Leidse regio wordt dit proces aandachtig gevolgd. Zodra meer duidelijkheid ontstaat, moet een risico-inventarisatie worden gemaakt, mede op basis van het dan voorgestelde verdeelmodel. Na risico-inventarisatie moeten college en raad worden geïnformeerd over consequenties.	70%	250.000	3.49%
R83	Vangnetuitkering Participatiewet van het Rijk wordt afgeschaft of versoerd.	Financieel.	Actief. Anticiperen op nieuwe wetgeving en tijdige communicatie aan college en raad.	30%	400.000	3.15%
R84	Verruiming Wmo-doelgroep met als gevolg een stijging van het beroep op zorg.	Financieel.	Actief. 1. Monitoren van demografische ontwikkelingen 2. Sturen op instroom en versterking van preventie en algemene voorzieningen.	70%	250.000	3.02%
R86	Decentralisatie maatschappelijke zorg gaat gepaard met onvoldoende rijksmiddelen.	Financieel. 1. Onvoldoende rijksmiddelen om maatschappelijke zorg lokaal te bekostigen. 2. Lokale invulling kan leiden tot hogere kosten wegens schaalverkleining.	Actief. Ten behoeve van het voorkomen van tekorten wordt nu in de Leidse regio op basis van het uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Zorg beoordeeld wat de inhoudelijke en financiële consequenties zijn voor Oegstgeest. In het uitvoeringsprogramma worden maatregelen opgenomen. Oegstgeest is een kleine gemeente en om die reden wordt ingezet op subregionale samenwerking, teneinde financiële risico's in te perken.	50%	250.000	2.47%
R91	Btw-compensatiefonds (overschot).	Financieel.	Actief. In de gemeentefondscirculaires wordt het overschot op het btw-compensatiefonds voortaan niet meer geraamd. Het overschot wordt nu achteraf afgerekend. De provincie accepteert dat maximaal 50% van het verwachte overschot in de eerste jaarschijf structureel wordt opgenomen.	50%	250.000	2.45%
R18	Poelgeest.	Financieel.	Actief. Binnen de kaders van het project wordt waar mogelijk gestuurd op het voorkomen van extra kosten, zoals gelijktijdige aanbesteding van de inrichting van het resterend openbaar gebied.	50%	250.000	2.37%

Overzicht Risico's

Bedrag (€)

Totaal grote risico's:	9.111.610
Overige risico's:	3.518.000
Totaal alle risico's:	12.629.610

Veranderingen in top 10 van risico's

- Nieuw: R79 Hogere kosten Duikerbrug Dorpsstraat
- Nieuw: R83 Vangnetuitkering Participatiewet van het Rijk wordt afgeschaft / versoerd
- Nieuw: R84 Verruiming Wmo-doelgroep
- Nieuw: R86 Decentralisatie maatschappelijke zorg gaat gepaard met onvoldoende rijksmiddelen
- Nieuw: R91 Btwcompensatiefonds
- Vervallen: R12 Wegvallen precariobelasting

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's hebben we een risicosimulatie uitgevoerd. Dit doen we omdat het reserveren van het maximale bedrag van € 12.629.610 voor alle risico's ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Bij de simulatie hebben we gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Het resultaat is dat het voor 90% zeker is dat we alle risico's kunnen afdekken met een benodigde weerstandscapaciteit van € 4.590.267. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door alle risico's waarvoor geen of onvoldoende beheersmaatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de meest relevante percentages en de daarmee corresponderende benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Bedrag (€)

50%	2.240.606
60%	2.603.110
70%	2.965.301
80%	3.445.181
85%	3.863.903
90%	4.590.267
95%	5.472.318

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit	Bedrag (€)
1. Onbenutte belastingscapaciteit	2.244.935
2. Risicoreserve grondexploitatie	3.017.302
4. Algemene reserve	7.763.048
6. Reserve Wmo/3D	2.432.224
7. Bodembedrag *	0
Totale weerstandscapaciteit	15.457.509

* besloten in de financiële verordening 2017

4. Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moeten we een relatie leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten staat hieronder.

ratio weerstandsvmogen =	$\frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$	=	$\frac{€ 15.457.509}{€ 4.590.267}$	= 3,37
-----------------------------	---	---	------------------------------------	--------

We streven een weerstandsvermogen na dat tenminste ruim voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen die gelijk is of hoger is dan 1,4.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. De tabel biedt een waardering van de berekende ratio. De ratio van Oegstgeest valt in klasse **A**. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. Het vervallen van het bodembedrag van € 5.150.000 in de algemene reserve sinds 1 januari 2017 is de belangrijkste oorzaak voor de stijging van de ratio.

5. Kengetallen

In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing staan met ingang van de begroting 2016 vijf financiële kengetallen. Het opnemen van deze kengetallen is voorgeschreven in de het Besluit Begroting en Verantwoording. Naast deze kengetallen moet er ook een beoordeling in staan van de onderlinge verhouding van deze kengetallen in relatie tot de financiële positie. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk en op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de gemeente. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling.

Beoordeling

De beoordeling van de onderlinge verhouding van de financiële kengetallen geeft het volgende beeld:

Tabel 5: Financiële kengetallen

Omschrijving	Rek.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020	Begr.2021	Begr.2022
Netto schuldquote	52,1%	61,4%	101,1%	108,5%	101,9%	102,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	51,6%	60,7%	100,2%	107,5%	101,0%	101,8%
Solvabiliteit	22,8%	24,0%	20,5%	19,9%	20,5%	20,7%
Grondexploitatie	5,8%	-3,8%	3,0%	2,7%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	1,9%	0,2%	-0,1%	0,0%	1,3%	0,9%
Woonlasten meerpersoonshuishouden	127,0%	127,0%	127,0%	127,0%	127,0%	127,0%

Toelichting op financiële kengetallen

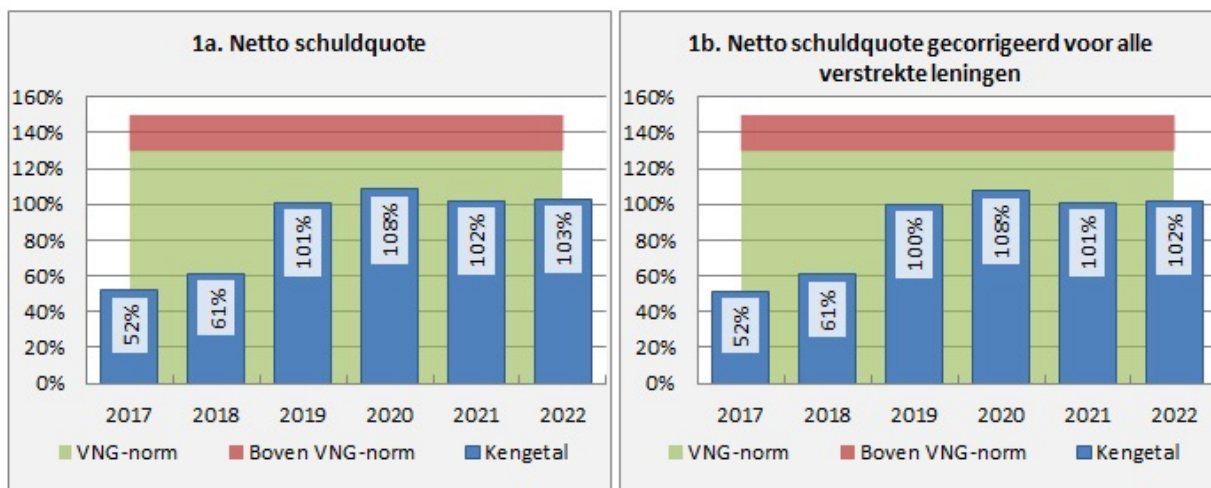
Netto-schuldquote

Het kengetal 'netto-schuldquote', ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto-schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto-schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

Berekening:

Voor de berekening van de netto-schuldquote wordt de netto-schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie (onderhandse leningen + overige vaste schuld + kortlopende schuld + overlopende passiva -/- langlopende uitzettingen/-/- kortlopende vorderingen/-/- overlopende activa) / totale baten voor bestemming. Voor de berekening zijn we uitgegaan van het begrotingstotaal van het betreffende jaar. De uitkomst wijkt in geringe mate af van de uitkomst zoals gepresenteerd is in het rapport van de Rekenkamer, omdat daarin de begrotingstotalen zijn geëxtrapoleerd.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (het financiële kengetal solvabiliteitsratio), hoe gezonder de gemeente.

Berekening:

Eigen vermogen / totaal vermogen

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. De streefwaarde voor solvabiliteit is minimaal 30% eigen vermogen. Wij scoren 21%, wat volgens de streefwaarde dus onvoldoende is.

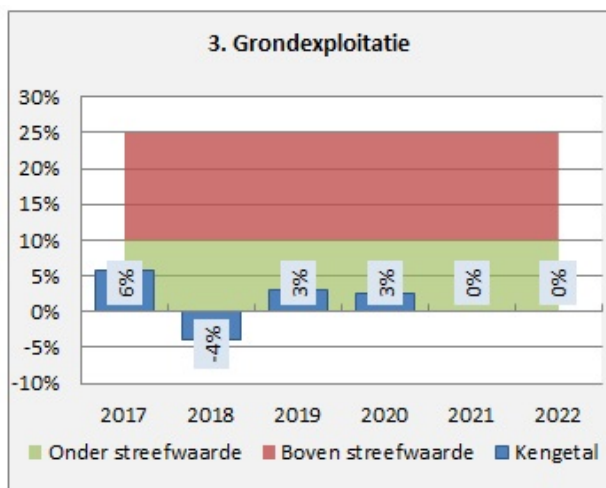
Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Een voorbeeld: wanneer een gemeente grond tegen de veel lagere prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, is er veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht terwijl de vraag naar woningen is gestagneerd.

Berekening:

Boekwaarde in exploitatie genomen gronden + nog niet in exploitatie genomen gronden / totale baten voor bestemming.

Een norm bepalen voor het kengetal 'grondexploitatie' is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw dan wel het aantal vierkante meters bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing, dat wil onder andere zeggen: hoeveel woningen of vierkante meters bedrijventerrein zijn gepland, van welk type en op welke plek? Daarnaast is het van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld moet de gemeente namelijk ook nog terugverdienen. Om deze redenen is er geen norm verbonden aan het kengetal 'grondexploitatie'.

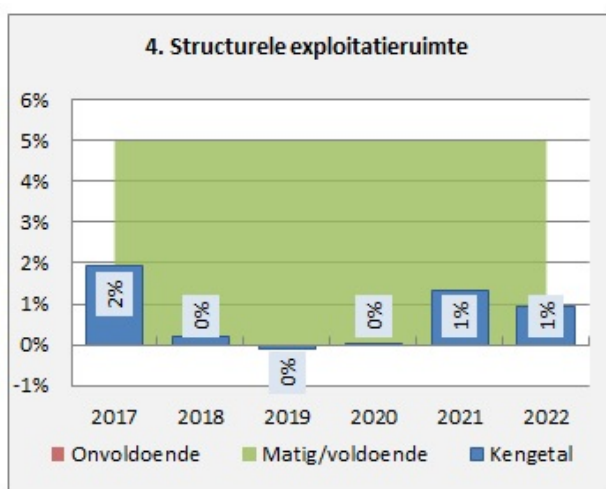

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of we in staat zijn om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Voor de provincie is een score hoger dan 0,6 'voldoende'. Oegstgeest heeft eind 2019 3% als kengetal.

Berekening:

Structurele baten -/- structurele lasten / totale baten voor bestemming

Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit (de ruimte die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen) wordt berekend aan de hand van de woonlasten. Onder woonlasten verstaan we de ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met de gemiddelde Woz-waarde. Dit kengetal bereken je door de totale woonlasten van een gemiddeld meerpersoonshuishouden van Oegstgeest van 2017 te vergelijken met het landelijk gemiddelde 2016.

Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert de VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. In onze gemeente bevonden de woonlasten zich in 2017 op 124,8%, waarmee ze 'onvoldoende' zijn. Deze score is te verklaren doordat de gemiddelde Woz-waarde in Oegstgeest hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn overigens 100% kostendekkend en liggen voor het meerpersoonshuishouden rond het landelijk gemiddelde en voor een eenpersoonshuishouden onder het landelijk gemiddelde.

Gemeenten kunnen financiële hulp van het rijk volgens artikel 12 Gemeentewet krijgen als hun oztarief zich op 120% of hoger bevindt ten opzichte van het gewogen landelijk gemiddelde. De ruimte tussen de werkelijke opbrengst en deze 120% heet de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit in Oegstgeest is € 2.244.935. De onbenutte belastingcapaciteit wordt meegeteld in de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze ruimte zal de gemeente zelf moeten benutten ingeval van financiële problemen. Het kengetal 'woonlasten' staat hier los van.

Berekening:

Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde Woz-waarde / woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorgaande jaar (t-1).

Samenvatting kengetallen

De kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er zijn geen officiële normen voor vastgesteld. Wel noemen organisaties als de VNG en de provincie diverse zelf opgestelde normen.

De netto schuldquote blijft iets boven de 100%. Dit valt onder het gemiddeld risico. Het is belangrijk de schuldquote beheersbaar te houden. De solvabiliteit blijft met 20% tot 21% net binnen het gemiddelde risico zoals de provincie dat hanteert maar is onvoldoende in een andere gebruikte normering. De omvang van de netto schuldpositie en de mate van solvabiliteit houden verband met elkaar. Een hoge schuld betekent een lagere solvabiliteit. Het kengetal grondexploitatie is vanuit risico-oogpunt prima. De omvang van de grondexploitaties ten opzichte van de totale gemeentelijke baten is zeer beperkt door het aflopen van grondexploitaties en niet meer opstarten van nieuwe grondexploitaties. De structurele exploitatieruimte is in 2019 licht onvoldoende en in de jaren 2020 tm 2022 voldoende. Uiterlijk in het 4e jaar van de meerjarenraming moet deze voldoende zijn.

De kengetallen tonen een voldoende financiële positie. De ruimte die hierin nog zit is beperkt. Een behoedzaam financieel beleid blijft het uitgangspunt voor deze begroting.

4.2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Inleiding

Wij zijn inrichter, beheerder en voor een groot deel ook eigenaar van de openbare ruimte in Oegstgeest. Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte ontstaan kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, kunstwerken, groen en verlichting. Kapitaalgoederen zijn van directe invloed op een goed, veilig en efficiënt leef-, werk- en woonmilieu voor de inwoners. Het financieel belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is groot, omdat we de waarde ervan dienen te behouden en het een aanzienlijk beslag op onze begroting legt. Naast producent en beheerder van die kapitaalgoederen zijn we er overigens zelf ook gebruiker van. Bij het uitvoeren van onze taken maken we bijvoorbeeld gebruik van het gemeentehuis en de gemeentewerf.

2. Beleid

In 2011 is in de nota Vastgoed besloten dat het onderhoudsniveau van gebouwen minimaal aan de wettelijke eisen moet voldoen. Om onze middelen doelmatig in te zetten, definiëren we sindsdien per object een onderhoudsniveau dat als uitgangspunt dient voor het opstellen van een (zo duurzaam mogelijk) meerjarenonderhoudsplan. Op basis van dit plan kunnen we per gebouw goede afwegingen maken tussen wat een economische investering is en wat duurzaamheidswinst is.

In 2015 hebben we een groot aantal beheerplannen voor de openbare ruimte en meerjarenonderhoudsplannen voor het gemeentelijk vastgoed geactualiseerd. Voor elk beheerplan hebben we de huidige staat van onderhoud onderzocht. Ook hebben we een overzicht gemaakt van de benodigde investeringen en onderhoudskosten voor de komende tien jaar. In het algemeen komt er geen grootschalig achterstallig onderhoud voor. In de gevallen dat er wel achterstallig onderhoud was, hebben we dit meegenomen in de vaststelling van het benodigde exploitatiebudget en/of de vervangingsinvesteringen. Onze basis is dus op orde.

Op 24 september 2015 is het beeldkwaliteitsplan Van basiskwaliteit naar beeldkwaliteit vastgesteld. Daarin hebben we bepaald dat we de openbare ruimte onderhouden op CROW-kwaliteitsniveau B (zie Begrippenlijst). De hagen, bosplantsoenen en beschoeiingen onderhouden we op CROW-kwaliteitsniveau C.

3. Overzicht van beheerplannen

Nr.	Omschrijving beheerplan (jaar van vaststelling)	Frequentie actualisatie areaal /planning	Eerstvolgende actualisatie
Programma 1 Natuur en landschap			
1	Groenvoorzieningen (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
2	Speelplaatsen (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
3	Water/baggeren (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
Programma 2 Verkeer en infrastructuur			
4	Rationeel wegbeheer (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
5	Openbare verlichting (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
6	Riolering Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) (2014)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2019
7	Verkeersregelinstallaties (2012)	jaarlijks/1x per 5 jaar	vervalt
8	Civiele kunstwerken (bruggen en dergelijke) (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
Programma 3 Wonen en economie			
9	Overig vastgoed (2015)	Jaarlijks/1 x per 3 jaar	2019
Programma 4 Sociale infrastructuur			
10	Sporthal (2015)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
11	Sportvelden (2018)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
12	Kleedaccommodaties sport (2015)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
13	Gymnastieklokalen (2015)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
14	Multifunctionele accommodaties (2015)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
15	Beeldende kunstwerken (2015)	jaarlijks/1x per 5 jaar	2020
Programma 5 Bestuur			
	Hier zijn geen beheerplannen		
Programma 6 Bedrijfsvoering			
16	Huisvesting gemeentehuis (2016)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
17	Huisvesting gemeentewerf (2015)	jaarlijks/1x per 3 jaar	2019
18	Brandweerkazerne	jaarlijks/1x per 3 jaar	Verkoop bij leegstand 2021
19	Carp-gebouw (2018)	jaarlijks/ 1x per 3 jaar	

5. Korte toelichting op de beheerplannen

1. Groenvoorzieningen

In 2015 is het beheerplan Groenvoorzieningen vastgesteld. In dit beheerplan staan de maatregelen die nodig zijn voor beheer en onderhoud van al het openbaar groen dat ons eigendom is. Het gaat hierbij om bomen, gazons, bos, heesters, vaste beplanting, bermen, hagen, plantenbakken en wateroevers. Het areaal is inclusief de in 2015 in beheer genomen Klinkenbergerplas. Om te bezuinigen voeren we diverse maatregelen door. Voorbeelden hiervan zijn: zelfbeheer door inwoners, meer ecologisch groenbeheer, onderhoudsarm groen bij renovaties en areaalafname door de verkoop van snippergroen. Elk jaar inspecteert een onafhankelijk bureau het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Ook voeren we jaarlijks VTA-controles (Visual Tree Assessment, zie Begrippenlijst) uit om aan onze juridische zorgplicht van boombeheerder te voldoen. Verder hebben we een voorziening ingesteld voor het vervangen van groen, zoals het beheerplan voorschrijft.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

2. Speelplaatsen

In het beheerplan Speelplaatsen (uit 2015) staan de maatregelen beschreven voor het beheer en onderhoud van de 59 speelplekken in Oegstgeest. Het gaat hierbij om 261 speeltoestellen en 5.854 vierkante meter ondergrond. De wettelijke verplichtingen voor de veiligheid van speeltoestellen zijn geregeld in het warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. In dit besluit wordt verwezen naar de Europese normen voor speeltoestellen en die van valdempende ondergronden. Jaarlijks inspecteren we alle toestellen. Bij renovatie van een speelplaats zullen we in de toekomst een herinrichtingsplan maken, in overleg met omwonenden. We zullen daarin dan goed letten op (onderhouds)lasten van een speellocatie. In veel gevallen zullen we met voorstellen komen om combi-toestellen te plaatsen in plaats van meerdere kleinere speelobjecten. Op deze manier bezuinigen we zonder dat het spelgenot afneemt.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

3. Water/baggeren

Het beheerplan Baggeren (uit 2015) gaat over 115.728 vierkante meter oppervlaktewater in Oegstgeest. Het doel van baggeren is de waterkwaliteit op peil te houden. Het hoogheemraadschap van Rijnland inspecteert jaarlijks de wateren en bepaalt aan de hand van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) hoeveel we moeten baggeren. Met een met een sonar uitgeruste Geoboot (zie Begrippenlijst) zijn de watergangen ingemeten. We hebben hierdoor nu profielen en volumes beschikbaar en ook een 3d-model van de baggerlaag en de waterbodem. Verder hebben we een voorziening ingesteld, zoals het plan voorschrijft.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

4. Rationeel wegbeheer

Het uitvoeren van wegbeheer is een zorgplicht van de gemeente (zie de Wegenwet, artikel 16). In het beheerplan Wegen uit 2015 staan de maatregelen waarmee we onze wegen op het gewenste kwaliteitsniveau kunnen houden. Oegstgeest heeft 1.059.378 vierkante meter geregistreerde wegverharding. In 2015 heeft een weginspectie plaatsgevonden waaruit blijkt dat ons wegenareaal er over het algemeen redelijk bij ligt. De afgelopen jaren hebben we constant onderhoud gedaan wat heeft geleid tot een vrij constant (gemiddeld) kwaliteitsbeeld. Zoals het beheerplan Wegen voorschrijft, hebben we een voorziening ingesteld voor het onderhoud aan de verhardingen. Het verzorgend onderhoud van de wegen (bijvoorbeeld vegen en zwerfvuil) en gladheidbestrijding maakt geen onderdeel uit van het beheerplan.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

5. Openbare verlichting

Wij verlichten de openbare ruimte om een bijdrage te leveren aan de verkeers- en sociale veiligheid. Op 25 juni 2015 hebben we de beleidsnota Verduurzamen van openbare verlichting vastgesteld. Deze beleidsnota is ook een beheerplan, waarin naast beheer- en onderhoudsaspecten ook de vervanging van de openbare verlichting aan de orde komt. Om energie te besparen vervangen we op termijn alle openbare verlichting door led-verlichting met dimmers. Daarmee besparen we in 2020, ten opzichte van 2013, ongeveer 45 procent energie.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

6. Riolering GRP

Sinds 1 januari 2008 is de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw) van kracht. In deze wet staan, naast de traditionele zorgplicht voor het afvalwater, specifieke gemeentelijke zorgtaken. Het gaat hierbij om de zorgplicht voor hemelwater en grondwater. Het doel hiervan is het op peil houden van de kwaliteit van de leefomgeving en het duurzaam beschermen van natuur en milieu.

In totaal ligt er circa 14 kilometer drainage-leiding in Oegstgeest. De drainage is in de meeste gevallen aangesloten op de putten van het hemelwaterriool, dat het water afvoert naar de watergangen. In 2018 is het Integraal waterketenplan opgesteld in samenwerking met de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Voorschoten, Wassenaar, het hoogheemraadschap van Rijnland en Dunea. Hierbij is ook gekeken naar de mogelijkheden van risicogestuurde vervangingen. Zie hiervoor ook programma 2.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

7. Verkeersregelinstallaties

We hebben tien verkeersregelinstallaties (VRI's) in eigendom. Per 1 januari 2018 zijn we aangesloten op de Leidse verkeerscentrale en is zowel het verkeerskundig als het technisch beheer van de VRI's overgedragen aan de gemeente Leiden. Daarmee vervalt de noodzaak voor een eigen beheerplan.

- Achterstallig onderhoud: enkele van onze VRI's zijn verouderd, waardoor het bij storing steeds lastiger wordt reserveonderdelen te vinden. In de lijst van investeringen hebben we daarom voor twee installaties een vervangingskrediet opgenomen.

8. Civiele kunstwerken (bijvoorbeeld bruggen, tunnels en dergelijke (zie Begrippenlijst))

Civiele kunstwerken horen bij de wegen-, fietspaden- en voetpadenstructuur in Oegstgeest. We bezitten er 85, de meeste zijn van hout of van beton. In het beheerplan Kunstwerken, vastgesteld in 2015, staan alle inspectieresultaten van de staat van de kunstwerken. Ook staat er een overzicht in van de benodigde investeringen en onderhoudskosten voor de komende tien jaar. Zoals het beheerplan voorschrijft hebben we een voorziening ingesteld voor het onderhoud aan civiele kunstwerken. Ook hebben we voor een aantal bruggen een maximaal toegestaan gewicht of aslast opgelegd.

- Achterstallig onderhoud: in 2017 heeft een constructief onderzoek naar diverse civiele kunstwerken plaatsgevonden. Op basis daarvan gaan we een aantal kunstwerken renoveren of vervangen.

9. Overig vastgoed

Onder Overig vastgoed vallen de volgende gebouwen: het marktgebouw, de molen en een dienstwoning bij de gemeentewerf. Er zijn geen woningen/gebouwen meer in tijdelijk beheer. Waar mogelijk, stoten we vastgoed af.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

10. Sporthal De Cuyt

Sinds september 2009 beheren en exploiteren wij de sporthal op sportpark De Voscuyl. Sporthal De Cuyt is te verdelen in drie zalen, door middel van scheidingswanden. De skybox op de eerste verdieping is permanent verhuurd aan een fysiotherapiepraktijk.

Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

11. Sportvelden

Het beheerplan Sportvelden uit 2015 gaat over de sportvelden en de inrichtingselementen ervan op de vier sportparken in Oegstgeest. Dit zijn sportpark De Voscuyl, sportpark De Krogt, sportpark Overveerpolder en sportpark Duivenvoordestraat. De geldende normen van NOC*NSF vormen het uitgangspunt voor de beheer kwaliteit.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

12. Kleedaccommodaties sport

Het gaat hier om de gymnastieklokalen bij de Montessorischool, de Leo Kannerschool, Openbare Basisschool De Vogels, de basisscholen aan de Jan Wolkerslaan en Het DOK. De gymzalen onderhouden we op het basiskwaliteitsniveau.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

13. Gymnastieklokalen

De meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van de gymnastieklokalen zijn vastgesteld in 2018. Het gaat hier om de gymnastieklokalen bij de Montessorischool, Leo Kannerschool, Openbare Basisschool De Vogels, de basisscholen aan de Jan Wolkerslaan en Het DOK.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

14. Multifunctionele accommodaties

In een multifunctionele accommodatie zitten allerlei wijkvoorzieningen onder één dak. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld kinderopvanglocaties aan de Frans Halslaan, Jac. P. Thijsselaan, Jan Wolkerslaan, Lange Voort en het Rustenburgerpad (Het DOK). In de Mozaïekzaal (aula) in de Leo Kannerschool aan de Hazenboslaan vinden ook verschillende activiteiten plaats.

- Achterstallig onderhoud: het onderhoud aan de twee gebouwen van de Leo Kannerschool (Frans Halslaan en Hazenboslaan) is onderdeel van het lopende huisvestingsvraagstuk. Aan het ventilatiesysteem van Het DOK doen we aanpassingen.

15. Beeldende kunstwerken

Oegstgeest heeft 36 beeldende kunstwerken. Al deze kunstwerken bevinden zich in de openbare ruimte, met uitzondering van het beeld Nel met hoed, dat staat in de hal van de bibliotheek. Van deze werken is het merendeel ons eigendom, waardoor de zorg- en onderhoudsplicht van deze kunstwerken dus ook bij ons ligt. De afgelopen jaren hebben we divers achterstallig onderhoud gedaan. Zo zijn het Halifax-monument en het Waterwerk opgeknapt en is Nel met hoed gerestaureerd. Door voortschrijdend inzicht zullen we het MJOP in 2019 vervroegd herzien.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

16. Gemeentehuis

In het gemeentehuis vergadert de gemeenteraad en werken de burgemeester, wethouders en de meeste ambtenaren die in dienst zijn van de gemeente. Het gemeentehuis heeft een publieksbalie en aangiftebalie (met werkplekken voor de politie) en is ook een officiële trouwlocatie. Het gemeentehuis is sinds 1997 een rijksmonument. In overleg met de Monumentenwacht hebben we in 2018 een aanvraag ingediend in het kader van de Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim) bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Het gemeentehuis heeft achterstallig onderhoud. In de afgelopen jaren hebben we daarvan een deel uitgevoerd.

- Achterstallig onderhoud: in 2019 zullen we het MJOP herzien, waarbij we het resterende achterstallig onderhoud zullen meenemen.

17. Gemeentewerf

Op de gemeentewerf werkt een groot deel van het team Beheer en onderhoud. Ook staat hier veel van het materieel van dit team. Daarnaast hebben we er voor inwoners een milieustraat, waar we het afval gescheiden in ontvangst nemen. In 2017 is het Klein Chemisch Afvaldepot geheel vervangen door nieuwbouw. Daarnaast zijn alle roldeuren vervangen. In 2019 zullen we het MJOP herzien.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

18. Brandweerkazerne

Voor de brandweerkazerne hebben we geen MJOP vastgesteld. Dit hebben we (niet) gedaan omdat de kazerne (vooralsnog) in 2020 gaat verhuizen en we het pand willen verkopen. Inmiddels zijn twee van de drie aangrenzende woningen verkocht. Het onderhoud is sober en gericht op instandhouding en veiligheid.

19. Carp-gebouw

Het CJG heeft dit pand in 2018 in gebruik genomen voor maximaal drie jaar. Bij de decemberwijziging 2018 zal de gemeenteraad een voorstel krijgen om de huurovereenkomst te verlengen tot minimaal tien jaar. Het gebouw krijgt dan ook een onderhoudsvoorziening.

- Achterstallig onderhoud: dit is er niet.

Budget per beheerplan

Begroting (bedragen x €1.000)	2019	2020	2021	2022
A. Wegen programma 2				
Kapitaallasten	275	386	529	630
Jaarlijks onderhoud	156	168	177	185
Groot onderhoud / storting voorziening	259	406	406	406
Subtotaal	691	960	1.112	1.221
B. Openbare verlichting programma 2				
Kapitaallasten	55	63	70	77
Jaarlijks onderhoud	122	134	143	151
Subtotaal	177	197	213	229
C. Civieltechnische kunstwerken programma 2				
Kapitaallasten	17	53	52	51
Jaarlijks onderhoud	40	40	40	40
Groot onderhoud / storting voorziening	97	97	97	97
Subtotaal	154	190	189	189
D. Verkeersregelinstallaties programma 2				
Kapitaallasten	47	81	80	79
Jaarlijks onderhoud	63	63	63	63
Subtotaal	110	144	143	142
E. Speelplaatsen programma 1				
Jaarlijks onderhoud	63	69	75	79
Subtotaal	63	69	75	79
F. Waterwegen programma 1				
Jaarlijks onderhoud	132	143	153	161
Groot onderhoud / storting voorziening	131	131	131	131
Subtotaal	263	275	284	292
G. Groen incl. sportvelden programma 1 & 4				
Kapitaallasten	351	320	307	227
Jaarlijks onderhoud	413	444	470	492
Groot onderhoud / storting voorziening	522	302	302	302
Subtotaal	1.286	1.066	1.079	1.021
H. Riolering programma 2				
Kapitaallasten	1.125	1.244	1.275	1.308
Jaarlijks onderhoud	204	204	204	204
Subtotaal	1.330	1.448	1.480	1.513
I. Accommodaties programma diverse				
Kapitaallasten	761	765	751	745
Jaarlijks onderhoud	234	180	180	180
Groot onderhoud / storting voorziening	514	514	514	474
Subtotaal	1.509	1.459	1.445	1.399
J. Kunstwerken programma 4				
Jaarlijks onderhoud	3	3	3	3
Groot onderhoud / storting voorziening	9	9	9	9
Subtotaal	12	12	12	12
Totaal	5.595	5.820	6.032	6.096

Overzicht met kerncijfers *

Oppervlakte verhardingen	1.059.378 m ²
waarvan elementen	733.013 m ²
waarvan asfalt	303.961 m ²
Waarvan onverhard/ beton	22.403 m ²
Openbare verlichting, aantal masten	Circa 4.000 st
Verkeersregelinstallaties	10 st
Riolering, aantal aansluitingen	9.562 st
Riolering, lengte en type riolering	102 km
Riolering, aantal gemalen	49 st
Groen, aantal bomen	11.972 st
Groen, oppervlakte heesters	132.642 m ²
Groen, oppervlakte bos	32.236 m ²
Groen, oppervlakte bosplantsoenen	134.589 m ²
Groen, lengte hagen	1.276 m ¹
Groen, oppervlakte blokhagen	20.801 m ²
Groen, oppervlakte bermen/gazon	622.255 m ²
Oppervlaktewater	181.790 m ²
Speelplaatsen, aantal	59 st
Speeltoestellen, aantal	261 st
Gebouwd gemeentelijk vastgoed	31 st
Bedrijfsvloeroppervlakte gemeentelijk vastgoed	ca. 27.250 m ²

* Deze kerncijfers zijn afkomstig van de diverse beheerplannen/meerjarenonderhoudsplannen. Bij elke actualisatie van een beheerplan verversen we ook dit overzicht.

4.2.4 Paragraaf Financiering

1. Inleiding

In deze paragraaf zetten we onze financieringsfunctie uiteen voor de jaren 2019-2022. Dat doen we in de onderdelen Algemene ontwikkelingen en Ontwikkelingen gemeente Oegstgeest. Onder Algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen ten aanzien van de wet- en regelgeving aan de orde. Ontwikkelingen gemeente Oegstgeest richt zich specifiek op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en onze financiering.

2. Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Het belangrijkste rentetarief van de ECB (herfinancieringsrente) is in 2016 verlaagd naar 0% en sindsdien ongewijzigd gebleven. De ECB heeft aangegeven het in 2015 gestarte opkoopprogramma van obligaties, met als doel het aanjagen van de inflatie, eind 2018 te staken. Het stoppen van het opkoopprogramma leidt ertoe dat er minder geld in de economie komt, wat kan leiden tot een hogere rente.

Naast het beleid van de ECB zijn ook andere macro-economische effecten van belang voor de renteontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn de stijgende rente in de Verenigde Staten, maar ook de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie.

De gemiddelde kapitaalmarktrente voor rentevaste en lineaire leningen met een looptijd van 10 jaar is in 2017 uitgekomen op 0,73%. Medio 2018 is geen duidelijke stijging of daling zichtbaar in de renteontwikkeling. Richting het einde van 2018 wordt verwacht dat het rentepercentage zal oplopen, als gevolg van het staken van het opkoopprogramma van de ECB. In 2019 zal de rente naar verwachting nog verder oplopen.

Hieronder zijn de rentepercentages weergegeven waarmee we hebben gerekend voor de nieuw aan te trekken leningen. Om het renterisico zoveel mogelijk te beperken, hebben we er bewust voor gekozen om een hoger rentepercentage aan te houden dan waar de banken in hun rentevisie van uitgaan. Daarbij hanteren we als uitgangspunt de actuele rente per half september 2018.

Renteontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Rente kapitaalmarkt	0,77%	1,50%	2,00%	2,50%	3,00%
Rente geldmarkt	0,00%	0,50%	1,00%	1,00%	1,00%

Op basis van een lening met een looptijd van 10 jaar, rentevast en aflossing in gelijke delen. De rentepercentages komen voort uit een rentevisie, die mede tot stand is gekomen op basis van de rentevisies van een aantal financiële instellingen (BNG, ING en ABN AMRO).

3. Ontwikkelingen gemeente Oegstgeest

In de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) staan de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (zie Begrippenlijst) van decentrale overheden. De kaders voor Oegstgeest staan in onze financiële verordening 2017 en de uitvoeringsregels Financiën 2017.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor een gemeente gelimiteerd op 8,5% van het begrotingstotaal. Onze kasgeldlimiet heeft het volgende verloop:

- Kasgeldlimiet 2017: € 5,7 miljoen.
- Kasgeldlimiet 2018: € 5,1 miljoen.
- Kasgeldlimiet 2019: € 4,8 miljoen.

- In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de kasgeldlimiet over de afgelopen vier kwartalen weergegeven (kwartaal 3 en 4 van 2017 en kwartaal 1 en 2 van 2018):

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Gemiddelde netto vlottende schuld	Kasgeldlimiet	Ruimte (=+) of Overschrijding
derde kwartaal 2017	-18.113	5.727	23.840
vierde kwartaal 2017	-18.887	5.727	24.614
eerste kwartaal 2018	-15.928	5.106	21.034
tweede kwartaal 2018	-14.964	5.106	20.070

De afgelopen periode is de kasgeldlimiet niet overschreden.

De renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel staat de verwachte ontwikkeling van de renterisiconorm voor de komende jaren:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
1 Begrotingstotaal	60.066 ¹	56.143	50.167	50.717	49.389
2 Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%	20%
3 Renterisiconorm (1x2)	12.013	11.229	10.033	10.143	9.878
4 Renteherzieningen	0	0	0	0	0
5 Aflossingen	11.674	10.674	6.274	6.274	5.820
6 Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4+5)	11.674	10.674	6.274	6.274	5.820
7 Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	339	555	3.759	3.869	4.058

1) Voor 2018 betreft dit de primitieve begroting. De primitieve begroting is de basis voor de verantwoording op de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

In de tabel zijn de regels genummerd zodat herkenbaar is welke onderdelen berekend worden.

Bijvoorbeeld: Renterisiconorm = (1)Begrotingstotaal x (2)Wettelijk percentage.

De bedragen aan langlopende leningen waarover we een renterisico lopen de komende jaren, blijven binnen de wettelijke norm (wet Fido).

De leningenportefeuille

De leningenportefeuille per 1 januari 2018 bedroeg € 66,7 miljoen. De schuld neemt de komende jaren af als gevolg van de uitwerking van de nota Reductie schuldenlast.

Ontwikkelingen leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Stand 1 januari	66.698	55.024	50.174	50.818	48.691
Nieuwe leningen	0	5.824	6.918	4.146	4.674
Reguliere aflossingen	11.674	10.674	6.274	6.274	5.820
Stand per 31 december	55.024	50.174	50.818	48.691	47.544
Rentelasten	1.411	1.281	1.231	1.283	1.249

De komende jaren verwachten we geen nieuwe leningen aan te trekken.

Rentemethodiek en renteresultaat

Voor de toerekening van de rentelasten maken we gebruik van de renteomslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt daarbij 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen/activa. De rentelasten zijn het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van 'overtollige' middelen.

Door toepassing van de renteomslagmethode rekenen we de rentelasten toe aan de taakvelden in de bijbehorende programmabegroting. De achterliggende gedachte hierbij is dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan + of - 0,5%, moeten we de gehanteerde omslagrente aanpassen.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.306
De externe rentebaten (idem)	0
Saldo rentelasten en rentebaten	1.306
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	3
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-3
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.303
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-1.130
Renteresultaat op het taakveld Treasury	nadeel 173

Voor deze renteomslag hanteren we een vast percentage. Voor 2019 bedraagt de omslagrente 1,7%. Doordat er een verschil is tussen het gehanteerde omslagpercentage en het werkelijke percentage ontstaat een renteresultaat. Het gepresenteerde nadeel van € 173.000 betekent dat de gehanteerde omslagrente lager is dan het werkelijke percentage. We rekenen dus minder rente door naar onze activa dan dat we daadwerkelijk betalen aan de geldverstrekkers. Het verschil bevindt zich binnen de gestelde bandbreedte, wat betekent dat we een reëel rentepercentage toerekenen aan de activa.

4. Schuldpositie

In ieder p&c-document rapporteren we over de schuldpositie. Hieronder geven we het verwachte verloop van de schuldpositie weer.

(Bedragen x € 1.000.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Schuldpositie	43,7	39,9	53,8	53,9	51,8	50,5

4.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

De bedrijfsvoering richt zich op de manier waarop we de primaire processen organiseren, ondersteunen en aansturen. De wijze waarop we die processen inrichten en uitvoeren maakt deel uit van een continue verbetercyclus. Naast lokale en wettelijke inspanningen richten we ons steeds meer op de samenwerking met onze collega's in de Leidse regio: we maken steeds meer gebruik van elkaars expertise en ruilen medewerkers uit op basis van gevraagde kennis en kunde. Dat doen we bijvoorbeeld op het gebied van informatiemanagement- en veiligheid, zaakgericht werken en project- en portfoliomanagement. Een van de vraagstukken die dat met zich meebrengt is wat de strategische doelstelling van deze samenwerking is en tot welk resultaat deze samenwerking uiteindelijk moet leiden.

Servicepunt71

Servicepunt71 werkt aan haar toekomst. Intern is er voor een nieuw sturingsmodel gekozen en zijn er aanpassingen doorgevoerd in de managementstructuur, die de nieuwe gewenste manier van werken en dienstverlening beter ondersteunen. Standaardisering en harmonisering van processen voor de deelnemende gemeenten is nog steeds het uitgangspunt, maar daarnaast ontstaat er ruimte voor meer advisering. Desgewenst op maat. Het betreft dan ook strategische en tactische advisering op de diverse bedrijfsvoeringsonderdelen.

Een van de grootste aanvullingen binnen de *scope* van Servicepunt71 is het, gefaseerd, onderbrengen van de gehele ict-functie. De hardware en technische ondersteuning (de 'ct') maakte al onderdeel uit van Servicepunt71, daar wordt nu de 'i-kant' aan toegevoegd. De CIO (chief information officer) leidt dit proces.

Communicatie

In het coalitieakkoord is nadrukkelijk aandacht voor open communicatie en burgerparticipatie. De dorpsgesprekken zijn hiervan een voorbeeld. Communicatie is essentieel voor goede informatie-uitwisseling en meer samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De afdeling Communicatie benut de successen en verbeterpunten uit eerdere participatietrajecten om de advisering verder aan te scherpen. 'Van buiten naar binnen' werken – aansluiten bij wat er leeft buiten de muren van het gemeentehuis - blijft één van de belangrijkste uitgangspunten.

Ontwikkelingen waarbij de afdeling Communicatie in 2019 zeker een adviserende en ondersteunende rol zal spelen, zijn de Omgevingswet, de omgevingsvisie, duurzaamheid, afvalbeleid, groen, welzijn en sport.

Juridische kwaliteitszorg

Ook in 2019 zorgen we voor juridische kwaliteitszorg. Dit doen we door:

- het geven van juridisch advies en juridische toetsing op uiteenlopende gebieden;
- coördinatie op Wob-zaken;
- in samenspraak met Servicepunt71/Juridische zaken signaleren en implementeren van nieuwe wet- en regelgeving;
- een juridische toets op beleidsdocumenten (onder andere via deelname aan de toetsingscommissie).

Daarnaast treedt de senior juridisch adviseur op als verbindingsofficier tussen Servicepunt71/Juridische zaken en de gemeente Oegstgeest. Hierdoor verloopt de afhandeling van bezwaren, Wob-verzoeken, ingebrekestellingen en klachten soepeler en adequater.

Deelname aan de vaktafel JZ (een overleg van de senior juridisch adviseurs van de aangesloten gemeenten en het management van Servicepunt71/Juridische zaken) leidt tot afstemming en harmonisatie in uiteenlopende juridische zaken. Zo wordt er ook 2019 aandacht besteed aan Prettig Contact Met de Overheid (PCMO). Ook zal in 2019 in gezamenlijkheid met de vier gemeenten worden opgetrokken om aandacht te schenken aan de juridische kwaliteitszorg, onder andere door het voortzetten en verder uitbouwen van de juridische leerlijn/ Rechtsacademie. Dit betreft het gezamenlijk verzorgen van inhoudelijke cursussen en trainingen voor ambtenaren die juridische werkzaamheden verrichten.

Ten slotte houden we ook in 2019 een juridische toets op de vergaderstukken van het bestuur van Servicepunt71 en die van de Strategiegroep Gezamenlijke Bedrijfsvoering (SGB).

Ontwikkeling

Informatievoorziening

Binnen het in 2015 gestarte programma Versterken Regionale I-Samenwerking (VRIS) werken we aan de doorontwikkeling van de informatievoorziening. Onderwerpen die hierbij aan bod komen zijn de inrichting van de *governance* voor de informatievoorziening, het werken onder architectuur, informatiebeveiliging en privacy. Ook de implementatie van de Omgevingswet pakken we, daar waar mogelijk, regionaal op. Daarnaast sluiten we aan op de landelijke infrastructuur voor het eenvoudig en betrouwbaar uitwisselen van informatie tussen gemeenten, landelijke voorzieningen (basisregistraties) en private-cloudoplossingen.

VRIS

In 2019 krijgt de organisatie van VRIS verder vorm. Servicepunt71 zal de collega's die werken op het gebied van informatievoorziening centraal gaan aansturen. Nu nog sturen de gemeenten hen (decentraal) aan.

Applicatiemanagement en rationalisatie

Binnen VRIS blijkt dat het aantal applicaties veel groter is dan nodig: de samenwerkende gemeenten gebruiken veel verschillende applicaties voor het zelfde doel. Dit is de afgelopen jaren in kaart gebracht. Hierdoor weten we nu waar applicaties de bedrijfsprocessen onvoldoende ondersteunen en waar sprake is van overlappende/dubbele functionaliteit. In dit laatste geval reduceren we het aantal applicaties uiteraard. Nu we goed overzicht hebben, ontdekken we de voordelen bij het beheer, aanschaf en inrichting van de applicaties en kunnen we makkelijker medewerkers uitwisselen binnen de gemeenten.

Gegevensbescherming

In mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing geworden. Deze AVG eist van ons dat we *in control* zijn voor de persoonsgegevens waarvoor wij verantwoordelijk zijn.

We hebben maatregelen getroffen om aan de minimale AVG-vereisten te voldoen, maar het uitdiepen van deze maatregelen is noodzakelijk. Dit zal in regionaal verband, de regionale privacyorganisatie, worden opgepakt. Deze privacyorganisatie zal de gehele organisatie alert houden op het veilig gebruik van persoonsgegevens.

Digitalisering en zaakgericht werken

Digitalisering

De digitalisering van de bouwvergunningen tot 2010 ronden we af in 2018. In 2019 starten we met het digitaliseringsproces van de Oegstgeester Couranten. Het gaat om de volgende jaargangen: 1929, 1930-1939, 1947 tot en met 1967 (jaargangen 1968, 1969 en 1970 ontbreken) en 1971 tot en met 1985. Het gaat hierbij om circa 13.000 pagina's.

Kwaliteitszorgsysteem/vervanging van archieven

Een groot gedeelte van de fysieke archiefstukken mogen we vervangen na digitalisering, zolang we tenminste voldoen aan het Archiefbesluit. In ons kwaliteitszorgsysteem staat aan welke eisen van de archiefinspectie we hierbij moeten voldoen. Aan de hand van dit kwaliteitszorgsysteem zullen we in 2019 beginnen met het digitaliseren, vervangen en archiveren. Ook zullen we zorgen voor het beheer en beleid over de informatieveiligheid van de documentaire informatievoorziening.

Zaakgericht werken bij Sociale zaken

Er is intern - en met de Servicepunt71-gemeenten - overleg om te kijken hoe we samen zaakgericht kunnen werken op de terreinen Wmo, bijstand en het sociaal team. We maken hiervoor een plan van aanpak, stellen een projectteam samen en maken een projectplan om de overgang/werkwijze in de komende jaren gestalte te geven. Het doel is dat alle Servicepunt71-gemeenten dezelfde werkwijze gaan hanteren. Momenteel lopen twee aanbestedingstrajecten (zaaksysteem en backoffice-applicatie sociaal domein). De planning om aan te sluiten op zaakgericht werken is afhankelijk van het verloop van deze aanbestedingstrajecten.

4.2.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin we als gemeente Oegstgeest een bestuurlijk en financieel belang hebben. Een bestuurlijk belang betekent dat we zeggenschap hebben door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat we beschikbaar hebben gesteld en dat niet verhaalbaar is. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat we in principe ook in eigen beheer kunnen doen. We mandateren die verbonden partijen als het ware, maar houden wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

Voor de gemeenteraad is informatie over de verbonden partijen om twee redenen van belang:

- De partijen voeren taken uit die in het verlengde van de gemeenschappelijke doelstellingen liggen;
- Het functioneren van de partijen heeft consequenties voor de gemeentelijke begroting.

De paragraaf Verbonden partijen bevat een overzicht van alle verbonden partijen, aangevuld met een overzicht van voornemens tot het aangaan van nieuwe verbonden partijen en/of (voornemens tot) beëindiging van bestaande verbonden partijen.

Grip op samenwerking

Het vraagstuk 'grip op regionale samenwerking' ten aanzien van verbonden partijen in het bijzonder staat hoog op de agenda van gemeenteraad, college en onze interne organisatie. Op verschillende manieren werken we hieraan:

- De focus van Oegstgeest bij regionale samenwerking ligt op de Leidse regio. We willen de ambities en opgaven van de toekomstvisie Leidse regio 2027 gezamenlijk realiseren. We zetten ons in om samenwerkingsverbanden die elkaar overlappen zoveel mogelijk te stroomlijnen en dubbelingen te voorkomen, waarbij we ook kijken naar wat lokaal kan. We onderzoeken – ook op basis al van reeds beschikbare informatie – aan welke samenwerkingen Oegstgeest en andere Leidse regiogemeenten deelnemen en waar dwarsverbanden zijn.
- De in 2018 vastgestelde nota Verbonden partijen ondersteunt bij het maken van afwegingen over deelname aan een verbonden partij en het in kaart brengen van financiële, bestuurlijke, juridische en andere risico's. De nota geeft ook uitgangspunten voor het onderhouden van de relatie en de beëindiging van de participatie in een verbonden partij. We actualiseren en evalueren de nota elke twee jaar.
- Elk voorjaar kan de gemeenteraad een zienswijze uitbrengen op de ontwerpbegrotingen van verschillende samenwerkingsverbanden. Dit gebeurt volgens een uniform format. De komende periode gaan we dit format op basis van de ervaringen tot nu toe verder aanscherpen. Dit doen we bijvoorbeeld door (nog meer) informatie en een analyse te geven over inhoudelijke prioriteiten van de betreffende gemeenschappelijke regeling (GR) en de betekenis daarvan voor Oegstgeest, de financiën en andere bijzonderheden. Besluitvorming over het vaststellen van de zienswijzen vindt zoveel mogelijk gelijktijdig plaats.
- Een middel om te sturen op de financiële kant van GR's is de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen Hollands Midden. Met deze uniforme financiële taakstellende uitgangspunten dienen alle GR's rekening te houden bij het opstellen van hun nieuwe begroting.
- De gemeenteraad dringt in toenemende mate aan op reëel begroten en het aangeven van scenario's als er nieuwe lasten worden voorgelegd door verbonden partijen, waaronder de RDOG. Sturing op kosten door middel van regionale samenwerking is en blijft een belangrijke prioriteit voor het college en de gemeenteraad.
- Regelmatig ontvangt de gemeenteraad een mondelinge of schriftelijke terugkoppeling door portefeuillehouders van bestuurlijke overleggen van samenwerkingsverbanden. Ook nemen de GR's zelf initiatief om de raden meer te betrekken, bijvoorbeeld door themabijeenkomsten of door de raden tijdig in de gelegenheid te stellen inbreng te geven voor de kadernota.
- De commissie Regiozaken houdt zich bezig met strategische hoofdlijnen van regionale samenwerking. Daarnaast bespreekt deze commissie de ontwikkelingen in de Leidse regio.

■ De komende periode zullen we pleiten voor een verdere versterking van de samenwerkingscultuur in de Leidse regio, door middel van structureel overleg, ontmoeting en afstemming. De raad heeft in de vorige bestuursperiode al het initiatief genomen om ten aanzien van jeugdhulp de samenwerking in de Leidse regio te versterken, door het organiseren van regionale woordvoerdersoverleggen.

3. Overzicht bijdragen verbonden partijen

Verbonden partijen (bedragen x € 1.000)	Begroot 2018	Begroot 2019
1. Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)	845	1.176
2. Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland (HR)	746	777
3. Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	378	388
4. Veiligheidsregio Hollands Midden	1.185	1.241
5. Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek	62	61
6. Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	369	287
7. Servicepunt71	2.537	2.681
8. Nv Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	n.v.t.	n.v.t.
9. Alliander nv	n.v.t.	n.v.t.
10. Dunea nv	n.v.t.	n.v.t.
11. Vof Oegstgeest aan de Rijn	n.v.t.	n.v.t.
12. Stichting Dorpsmarketing Oegstgeest	90	75
13. Inzamelen en afvoeren van huishoudelijk afval (gemeente Leiden)	680	680
Totaal	6.892	7.366

4. Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

1	Regionale Dienst Openbare gezondheidszorg (RDOG)		
Vestigingsplaats	Leiden.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden, in zowel reguliere als crisisomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit 23 leden van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Één lid komt uit de gemeente Oegstgeest.		
Jaarlijkse bijdrage	Een jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	2.699	2.903
	Vreemd vermogen	28.372	30.361
	Resultaat		0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	Naast de basisdienstverlening zet de GGD, onder toezicht van het CJG, preventieve aanvullende diensten in. Meer informatie: www.rdoghm.nl Deze GR heeft een relatie met: ■ Programma 4 Sociale infrastructuur		

2 Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland (inclusief regionaal investeringsfonds en Regionaal Bureau Leerplicht)

Vestigingsplaats	Leiden.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor 14 gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio. Dit gebeurt in de domeinen Economie, Leefomgeving, Maatschappij en in het bijzonder op het terrein van de jeugdhulp.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur heeft 28 leden, waarvan twee afkomstig uit de gemeente Oegstgeest. Oegstgeest heeft geen afvaardiging in het dagelijks bestuur. In elk portefeuillehoudersoverleg is het college van B en W vertegenwoordigd.		
Jaarlijkse bijdrage	Een jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	352	352
	Vreemd vermogen	36.915	40.945
	Resultaat		0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	De 14 deelnemende gemeenten hebben de inhoudelijke agenda 2016-2022 opgesteld die de leidraad vormt voor de gezamenlijke ambities en opgaven. Ook dienen gemeenten – indien relevant – financiële middelen en capaciteit te leveren om de speerpunten uit de Inhoudelijke agenda en diverse regionale uitvoeringstaken te realiseren. Meer informatie: www.hollandrijnland.nl Deze GR heeft een relatie met: <ul style="list-style-type: none">■ Programma 1 Natuur en landschap■ Programma 2 Verkeer en infrastructuur■ Programma 3 Wonen en economie■ Programma 4 Sociale infrastructuur		

3 Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)

Vestigingsplaats	Leiden.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	De Omgevingsdienst staat voor duurzaamheid en het bewaken en verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in de regio Holland Rijnland. Dit doet zij door vergunningsverlenings-, toezichts-, handhavings- en adviestaken uit te voeren. De Omgevingsdienst geeft milieubeschikkingen namens gemeenten, ziet toe op naleving van milieuwetgeving, geeft milieuvadvisen aan gemeenten en informeert inwoners en bedrijven op het gebied van milieu.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het algemeen en dagelijks bestuur; het algemeen bestuur stelt jaarlijks de stemverhouding vast. Die stemverhouding staat in verhouding met de gemeentelijke bijdrage. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, waaronder één uit Oegstgeest. Het algemeen bestuur bestaat uit 24 leden, waarvan twee bestuursleden afkomstig zijn uit Oegstgeest.		
Jaarlijkse bijdrage	Een jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten en door taakstelling veroorzaakte frictiekosten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	988	972
	Vreemd vermogen	5.269	5.557
	Resultaat		0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	Per 1 januari 2016 is de gemeente Alphen aan den Rijn uit de gemeenschappelijke regeling getreden. De omzet van de dienst is hierdoor met 22% gedaald. De omgevingsdienst heeft capaciteit en expertise verloren en is kwetsbaar geworden als het gaat om financiële robuustheid en het voldoen aan de kwaliteitscriteria die door de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn voorgeschreven. Met de Omgevingswet in het vooruitzicht moet de ODWH inspelen op nieuwe wensen van opdrachtgevers. Meer informatie: www.odwh.nl Deze GR heeft een relatie met: <ul style="list-style-type: none">■ Programma 1 Natuur en landschap		

4 Veiligheidsregio Hollands Midden

Vestigingsplaats	Leiden.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen. Concreet voert de Veiligheidsregio Holland Midden in de vorm van verlengd lokaal bestuur ook de brandweerzorg uit (denk aan het blussen van branden, hulpverlening bij ongevallen, etcetera). Ook houdt de Veiligheidsregio Holland Midden een gemeenschappelijke meldkamer in stand.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur. De 19 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het dagelijks bestuur is samengesteld uit zeven burgemeesters en een voorzitter, waaronder geen leden uit Oegstgeest.		
Jaarlijkse bijdrage	Een jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	6.214	5.418
	Vreemd vermogen	34.218	42.323
	Resultaat		-844
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	In 2015 zijn drie kaderstellende documenten vastgesteld door het algemeen bestuur (na consultatie van de gemeenteraden): - Het regionaal beleidsplan VRHM 2016-2019 Gericht verder! - Het korpsbeleidsplan 2016-2018 brandweer Hollands Midden Wij zijn onderweg - Bestuurlijke uitgangspunten kostenniveau Brandweer Hollands Midden en de financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen vanaf 2019. Door de uitvoering van de taak Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen (GHOR) is er een relatie tussen de Veiligheidsregio Hollands Midden (beleid) en de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (uitvoering). Meer informatie: www.vrhm.nl Deze GR heeft verder een relatie met: ■ Programma 4 Sociale infrastructuur		

5 Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek

Vestigingsplaats	Voorhout.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	De werkvoorziening heeft als doel het op een bedrijfsmatig verantwoorde wijze doen uitvoeren van taken van/ voor de deelnemende gemeenten op het terrein van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De bijdrage aan het werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek maakt deel uit van programma 4 Sociale infrastructuur, product werkdeel Participatiewet.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur. Oegstgeest participeert in de GR. De acht deelnemers hebben allemaal een stem hebben die even zwaar meetelt. Vanuit Oegstgeest is één bestuurslid afgevaardigd in het AB.		
Jaarlijkse bijdrage	Het Rijk betaalt een bedrag per geïndiceerde deelnemer aan de gemeenten. Deze rijksbijdrage wordt vanuit de gemeente doorbetaald aan de Sociale werkvoorziening. De rijksbijdrage is ontoereikend. Gemeenten leveren daarom jaarlijks een aanvullende bijdrage die grotendeels gebaseerd is op het aantal deelnemers in verhouding tot het totaal.		
Financieel belang	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de tekorten in de gemeenschappelijke regeling.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2017	31-12-2017 ¹
	Eigen vermogen	3.114	2.879
	Vreemd vermogen	3.028	3.013
	Resultaat		207
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	De Participatiewet verplicht gemeenten de instroom in beschut werken (zie Begrippenlijst) te voorkomen en de uitstroom van bestaande nu nog Wsw-gerechtigden te bevorderen. De landelijke verlaging van de Wsw-taakstelling betekent dat de uitvoerende organisatie (Maregroep) ook moet inkrimpen. De gemeenten in de Duin- en Bollenstreek hebben hun reïntegratietaken bij de nieuwe GR ondergebracht. Omdat we op dit gebied samenwerken met de Leidse Regio hebben we deze taken bij DZB ondergebracht (hetzelfde geldt voor Wassenaar). Deze GR heeft een relatie met: ■ Programma 4 Sociale infrastructuur		

1) Betreffen conceptcijfers

6 Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

Vestigingsplaats	Leiden.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	De Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is een samenwerkingsverband op het gebied van belastingen tussen het hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Oegstgeest, Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en Zoeterwoude. De BSGR voert namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen uit. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de Woz-waarde voor alle onroerende zaken in deze gemeenten.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiger(s) in het bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Een jaarlijkse bijdrage volgens een in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	1.113	718
	Vreemd vermogen	4.960	5.236
	Resultaat	0	0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	<p>Het algemeen bestuur wil de huidige vorm van de BSGR consolideren, en waar mogelijk groeien. Deze groei moet zitten in een verdere optimalisatie van de prijs-kwaliteitverhouding, het aantal deelnemers en 'groei' op het gebied van marketing en profilering van de BSGR - 'be good and tell about it'.</p> <p>Bij de ontwikkelingen en groei moet indachtig gehouden worden dat de BSGR primair een maatschappelijke organisatie is die dienend is richting haar deelnemers en burgers. Basiswaarden als eerlijkheid, rechtvaardigheid en billijkheid staan daarbij voorop. Meer informatie: www.bsgr.nl</p> <p>Deze GR heeft een relatie met:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Programma 5 Bestuur■ Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen		

7 Servicepunt71

Vestigingsplaats	Leiden.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR).		
Doelstelling/publiek belang	Vanaf 1 januari 2012 verzorgt Servicepunt71 de interne bedrijfsvoering van de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. Servicepunt71 levert producten en diensten op het gebied van ict, hrm, financiën, juridische zaken en inkoop en voor de gemeenten Leiden en Leiderdorp ook de facilitaire zaken.		
Bestuurlijk belang	Een vertegenwoordiger in het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.		
Jaarlijkse bijdrage	De deelnemers betalen een jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelpercentage. Het verdeelpercentage is gebaseerd op het aandeel in het totaal van de overgedragen formatie en de overgedragen materiële budgetten.		
Financieel belang	De deelnemers in Servicepunt71 zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de eventuele ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	1.595	1.595
	Vreemd vermogen	14.737	14.587
	Resultaat		0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	<p>Servicepunt71 zet in op de doorontwikkeling van de eigen bedrijfsvoering. Daartoe is in samenspraak met de klantorganisaties een effectmeting gehouden en een afspraak gemaakt over het aanscherpen van prestatie-indicatoren. Deze indicatoren worden periodiek gemonitord. Daarnaast is in 2015 de gemeenschappelijke regeling gewijzigd en is een lichtere samenwerking ontstaan, in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze GR heeft een relatie met:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Programma 6 Overhead, bedrijfsvoering en vennootschapsbelasting(vpb)		

Vennootschappen

8	Nv Bank Nederlands Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap.		
Doelstelling/publiek belang	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Oegstgeest is voor 0,08% aandeelhouder en heeft 46.059 aandelen in de BNG. Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. Over 2017 bedroeg dit € 117.000. De BNG is een nv. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2017	31-12-2017
	Eigen vermogen	4.486.000	4.953.000
	Vreemd vermogen	149.514.000	135.041.000
	Resultaat		393.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	www.bng.nl Deze GR heeft een relatie met: ■ Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen		

9	Alliander nv		
Vestigingsplaats	Arnhem.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap.		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Het aantal aandelen is 497.747, het relatieve aandeel is 0,36386. Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in bezit zijnde aandelen. Over 2017 bedroeg dit €333.000.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2017	31-12-2017
	Eigen vermogen	3.864.000	3.942.000
	Vreemd vermogen	3.871.000	4.127.000
	Resultaat		203.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	www.alliander.nl Deze GR heeft een relatie met: ■ Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen		

10	Dunea nv		
Vestigingsplaats	Zoetermeer.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap.		
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten in het westelijk deel van Zuid-Holland goed en betrouwbaar drinkwater.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Het aantal aandelen is 72.383.		
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	1-1-2017	31-12-2017
	Eigen vermogen	193.298	205.272
	Vreemd vermogen	382.301	371.377
	Resultaat		11.974
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	www.dunea.nl Deze GR heeft een relatie met: ■ Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen		

11**Vof Oegstgeest aan de Rijn**

Vestigingsplaats	Oegstgeest.		
Rechtsvorm	Vennootschap onder firma.		
Doelstelling/publiek belang	Het ontwikkelen en realiseren van het plangebied Nieuw-Rhijngceest, deelplan Oegstgeest aan de Rijn.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is vennoot en heeft een belang van 50%.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente Oegstgeest treedt samen met samenwerkingspartner Bouwfonds op als vennoot in een vennootschap onder firma. De gemeente is 50% eigenaar van de vof. De vof heeft een sluitende grondexploitatie.		
Kerncijfers	(bedragen x € 1.000)	1-1-2017	31-12-2017
	Eigen vermogen	0	0
	Vreemd vermogen	17.988	12.313
	Resultaat		0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	De verkoop van woningen in dit gebied verloopt goed. Uitvoering van de grondexploitatie van de vof verloopt volgens plan. De vof stelt haar eigen grondexploitatie vast. De eventuele consequenties van de deelneming staan opgenomen in de begroting. Deze GR heeft een relatie met: <ul style="list-style-type: none"> ■ Programma 3 Wonen en economie 		

Stichtingen**12****Stichting Dorpsmarketing Oegstgeest**

Vestigingsplaats	Oegstgeest.		
Rechtsvorm	Stichting.		
Doelstelling/publiek belang	Het profileren en promoten van Oegstgeest bij (potentiële) bewoners, bedrijven en bezoekers. Doel hiervan is het creëren van grotere economische en sociaal-culturele activiteiten, het beste in de eigen gemeenschap naar boven halen en de dorpscultuur versterken.		
Bestuurlijk belang	De wethouder Economie heeft zitting in de raad van toezicht.		
Jaarlijkse bijdrage	De stichting ontvangt een eenmalige subsidie, verdeeld over drie jaarschijven. Uitgaande van een maximale begroting van van € 100.000 per jaar, was dit in 2017 en 2018 een bedrag van € 90.000 en in 2019 € 75.000.		
Financieel belang	De stichting probeert, naast de gemeentelijke bijdrage op basis van subsidieschikking, ook financiële ondersteuning te vinden bij private partijen. Stichting Dorpsmarketing Oegstgeest spant zich in om financiën te verwerven in de verhouding 90% subsidie gemeente en 10% derden tot 75%-25% in 2019.		
Kerncijfers	Niet van toepassing. Dit is een samenwerkingsverband op grond van een overeenkomst; er is geen sprake van een eigenstandige organisatie.		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.		
Overige informatie	Deze stichting heeft een relatie met: <ul style="list-style-type: none"> ■ Programma 3 Wonen en economie 		

Overige verbonden partijen

13	Inzamelen en afvoeren van huishoudelijk afval door gemeente Leiden
Vestigingsplaats	Leiden.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling met dienstverleningsovereenkomst.
Doelstelling/publiek belang	De gemeente Leiden zorgt voor het inzamelen en afvoeren van diverse afvalstromen van particuliere huishoudens in Oegstgeest. Dit samenwerkingsverband draagt bij aan het realiseren van de doelstelling om huishoudelijk afval zo efficiënt mogelijk in te zamelen en te verwerken.
Bestuurlijk belang	Er is een mogelijkheid tot bestuurlijk overleg, indien nodig.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijks wordt de jaarlijkse bijdrage vastgesteld op basis van CBS-indexcijfers en areaaluitbreiding. Begroot voor 2018: € 680.000.
Financieel belang	We betalen de gemeente Leiden uit de afvalstoffenheffing.
Kerncijfers	Niet van toepassing. Dit is een samenwerkingsverband op grond van een overeenkomst; er is geen sprake van een eigenstandige organisatie.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor we maatregelen moeten treffen.
Overige informatie	Deze GR heeft een relatie met: <ul style="list-style-type: none">■ Programma 1 Natuur en landschap

4.2.7 Paragraaf Grondbeleid

1. Algemeen

De paragraaf Grondbeleid is verplicht voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast vraagt de provincie in haar begrotingscirculaire specifiek aandacht voor een aantal onderwerpen.

2. Visie en beleid

De nota Grondbeleid hebben we vastgesteld in maart 2012; onze grondprijzennota is op 1 maart 2011 in werking getreden. Deze nota is in 2017 vervangen door de grondprijzenbrief 2017-2018. Met het herzien van de nota Grondbeleid wachten we tot de nieuwe Omgevingswet er is.

Grondtransacties en grondexploitaties (ook grex genoemd) voeren we uit volgens dit beleid. Hetzelfde geldt voor exploitatieplannen en/of exploitatieovereenkomsten die we afsluiten op grond van de Wro (Wet ruimtelijke ordening). Het grondbeleid heeft een grote samenhang met de realisatie van de programma's en projecten en heeft er daarom ook een grote invloed op. De ambities in deze programma's en projecten resulteren altijd in een vraag naar ruimte en daarmee in een vraag naar verdeling van grond. Het grondbeleid richt zich op waar de grond wordt gekocht, geëxploiteerd, ontwikkeld en verkocht.

We hebben gekozen voor een faciliterend grondbeleid. We gaan pas over op sturend grondbeleid als het anders onmogelijk is om een door ons gewenste ontwikkeling te kunnen realiseren.

Economische onzekerheden maken projectgerichte oplossingen gewenst. Daarom moeten we altijd alle mogelijke vormen van partnerships en samenwerkingsverbanden overwegen.

Doelstellingen

Grondbeleid is niet zonder financiële risico's. Hierover staat meer in de paragraaf Weerstandsvermogen. Voor grondbeleid en grondexploitaties gelden de volgende doelstellingen:

- In onze grondpolitiek zijn wij ondersteunend. Door kaders te stellen bewaken wij het algemeen belang.
- Risicomanagement van het grondbeleid en de uitvoering zijn volgens de grondprijzennota.
- We streven naar samenwerkingsvormen als actieve grondpolitiek noodzakelijk is.
- We willen vlot kunnen inspelen op markontwikkelingen bij verwerving en uitgifte.
- Ons uitgangspunt is de grondprijzenbrief 2017-2018, waarbij we bij definitieve prijsbepaling in principe marktconforme prijzen hanteren.
- We willen positief renderende dan wel kostendekkende grondexploitaties en exploitatieovereenkomsten.
- De kosten en opbrengsten die niet onder een grondexploitatie vallen en die zijn gemoeid met de uitvoering van het grondbeleid, komen ten laste en ten gunste van de algemene middelen.

De activiteiten in 2019

Jaarlijks stellen we een werkbudget Grondzaken beschikbaar om het grondbeleid te kunnen uitvoeren dat niet onder een grondexploitatie valt. Dit budget wenden we onder andere aan voor taxaties, informatiebetrekking van het kadaster, incidentele inschakeling van externe deskundigen, bodemonderzoeken en exploitatie en beheer van vastgoed dat tijdelijk in onze vastgoedportefeuille zit.

3. Financiële prognose

De eerstvolgende keer dat we de grondexploitaties actualiseren zal zijn bij de jaarrekening 2018. Er zijn geen ontwikkelingen die een eerdere actualisatie noodzakelijk maken. Onderstaande cijfers en toelichting komen dan ook overeen met de cijfers zoals die gepresenteerd zijn in de jaarrekening 2017.

In het Meerjarenprogramma Grondexploitaties (MPG) dat de gemeenteraad in april 2018 heeft vastgesteld, gaan we specifiek in op de ontwikkeling van de grondexploitaties en de voortgang van de verschillende projecten.

Restgrex Poelgeest gemeentelijke grex (vof) Restgrex NRG	Balanswaarde per ¹ 28-12-2017	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht exploitatie resultaat op eindwaarde (-/- = nadelig)	Resterende risico's
Totaal²	8.352.000	17.160.000	22.213.000	-3.299.000	5.110.000
Schuldreductie tot en met einde looptijd investeringen (2021):			5.053.000		
Stand van de voorziening					
- voorziening Tekort Poelgeest op eindwaarde:				990.000	
- voorziening Tekort Nieuw-Rhijngeest op eindwaarde:				2.114.000	
- voorziening Tekort Oegstgeest aan de Rijn op eindwaarde:				195.000	

Risicoreserve Grondexploitaties (streefwaarde 50% van de resterende risico's³); gewenste omvang: 3.015.000

Voor de deelneming Oegstgeest aan de Rijn vof (50% deelneming) is een saldo op einddatum opgenomen van € 39.000.

1) De boekingen na 27 december 2017 in boekjaar 2017 zijn opgenomen onder Nog te realiseren kosten en Nog te realiseren opbrengsten. De waarde per 27 december 2017 is de basis voor de herziene grondexploitatie.

2) De deelneming (50%) in Oegstgeest aan de Rijn vof is alleen opgenomen onder het onderdeel Verwacht exploitatie resultaat en Resterende risico's.

3) Het extra resultaat ten gevolge van de gebiedsuitbreiding in Langenakker blijft als risicoreserve staan zolang er nog geen bestemmingsplan is. Daarom is per saldo de omvang van de risicoreserve groter dan 50% van de resterende risico's.

Het verwachte resultaat van de grondexploitaties bedraagt circa € 3,3 miljoen (negatief) op eindwaarde. Dit negatieve resultaat is afgedekt met de verliesvoorzieningen Nieuw-Rhijngeest en Poelgeest. Met de ontwikkeling van extra woningen in Langenakker heeft de gemeenteraad in 2015 een bijgestelde grondexploitatie vastgesteld. Daarbij is besloten om de vrijvallende voorziening van € 2,4 miljoen toe te voegen aan de risicoreserve Grondexploitaties. De resterende risico's zoals die zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen ramen we op € 3,0 miljoen.

Het aandeel van de schuldreductie dat voortvloeit uit de investeringen in de grondexploitaties is het saldo van de nog te realiseren kosten en nog te realiseren opbrengsten (de cashflow). Dit bedraagt circa € 5,1 miljoen (positief). Dit betekent dat – op grond van deze cijfers – de nog te realiseren cashflow uit de grondexploitaties voor circa € 5,1 miljoen bijdraagt aan het terugdringen van de schuldpositie.

4. Stand van zaken uitvoering per deexploitatie

Voor gedetailleerde informatie per deexploitatie verwijzen we naar het [meerjarenprogramma Grondexploitaties](#) (MPG) 2018. Het MPG is vastgesteld en als bijlage gevoegd bij de jaarrekening 2017.

4.2.8 Paragraaf Duurzaamheid

Duurzaamheid: voldoen aan internationale afspraken en samenwerken in de Leidse Regio

We hebben de consequenties van het klimaatakkoord van Parijs, het regionaal energieakkoord Holland Rijnland en andere (inter)nationale afspraken vertaald naar onze eigen gemeente. Zowel zelfstandig als in samenwerking met gemeenten in de Leidse Regio gaan we daadkrachtig werken aan verduurzaming van Oegstgeest en de regio.

Op 1 juni 2017 heeft de gemeenteraad het ambitiesdocument De toekomst is nu; duurzaam Oegstgeest unaniem vastgesteld. Het realiseren van deze ambities is niet alleen een gemeentelijke, maar ook een breed maatschappelijke opgave en heeft voelbare consequenties voor iedereen. Van ons vraagt dit een transitie naar een duurzame organisatie en een meerjarige borging van de kennis en ervaring. Van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties vraagt dit ook een extra stap, namelijk bewustwording, kennis krijgen en handelen.

Het duurzaamheidsbeleid is tot stand gekomen na actieve participatie van inwoners, bedrijven en organisaties uit het dorp en spitst zich toe op drie thema's en concrete doelstellingen. Deze doelstellingen worden bereikt door inzet en samenwerking van overheden, inwoners, bedrijven en organisaties. We zijn sinds 2018 aan de slag met het uitvoeringsprogramma Impuls duurzaam Oegstgeest en willen hiermee in 2050:

- als gemeenschap energieneutraal zijn. Dit betekent dat we geen CO₂ meer uitstoten;
- klimaatbestendig en waterrobuust zijn. Dit betekent dat we ons voldoende hebben aangepast aan het veranderend klimaat;
- een circulaire economie hebben. Dit betekent dat we beschikbare grondstoffen zo lang mogelijk in de keten houden en reststromen zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken.

De gemeenteraad heeft ook leidende principes vastgesteld. Deze principes helpen ons om koersvast te blijven in een omgeving met veel ontwikkelingen. Daarbij vormen ze het toetsingskader in besluitvorming. De leidende principes zijn:

- Duurzaamheid is verantwoordelijkheid nemen. Dit betekent: geen afwenteling in de tijd, in ruimte of op andere mensen. Anderen mogen geen nadelen ondervinden van onze welvaart.
- De lange termijn is korte termijn geworden. Door in besluitvorming de kosten en baten van de levensduur van ontwikkelingen mee te wegen, wegen we langetermijnresultaten af tegen kortetermijnlasten.
- Duurzaamheid is People Planet Profit: het ideale evenwicht tussen People (mensen), Planet (aarde) en Profit (winst). Hierom gaan we integraler kijken naar ons eigen beleid op alle domeinen. Maatschappelijke voordelen van beslissingen die zich niet makkelijk in geld laten uitdrukken (zoals sociale cohesie, welzijn en gezondheid) wegen we voortaan mee bij beslissingen.

Uitvoeringsprogramma 2019-2022 Impuls duurzaam Oegstgeest

Om de doelstellingen te bereiken heeft de gemeenteraad besloten (Z/17/101427/196536) om voor de uitvoering een programmaorganisatie in te richten. De aansturing van het programma vindt plaats vanuit het programma Bestuur. Verschillende teams in de organisatie voeren de maatregelen uit, in samenwerking met andere overheden, inwoners, bedrijven en organisaties.

In het in 2018 vast te stellen uitvoeringsprogramma Impuls duurzaam Oegstgeest staan de doelen en de bijbehorende aanpak, monitoringstools en concrete maatregelen om de doelen te behalen. De focus voor de komende jaren ligt op het in beeld brengen van de opgaven en het boeken van concrete resultaten. Voorbeelden hiervan zijn het opstellen van een warmtevisie, een klimaatstresstest, het opstellen en opvolgen van maatwerkadviezen voor gemeentelijk/maatschappelijk vastgoed, het inrichten van een duurzaamheidsfonds en het oprichten van een netwerk van energieambassadeurs in het dorp. Hiermee zijn we goed voorbereid op samenwerkings- en meekoppelkansen (zie Begrippenlijst) en toekomstige wettelijke verplichtingen. Daarnaast faciliteren en informeren we inwoners om te verduurzamen.

Energietransitie

Het realiseren van de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn, pakken wij regionaal aan. Samen met de gemeenten van de regio Holland Rijnland, de provincie Zuid-Holland, de Omgevingsdienst West-Holland, het hoogheemraadschap van Rijnland en het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland hebben wij het regionaal energieakkoord ondertekend. Dit was tijdens het regiocongres van Holland Rijnland op 27 september 2017. In het akkoord hebben alle partners de ambitie vastgelegd om in 2050 als regio energieneutraal te zijn. Ook is toegezegd een bijdrage te leveren met financiële middelen en capaciteitsinzet. Door de gezamenlijke aanpak met publieke en private partijen worden projecten opgeschaald en innovaties sneller toegepast. Het energieakkoord heeft zes inhoudelijke uitvoeringslijnen, die wij naar concrete maatregelen en resultaten voor Oegstgeest hebben vertaald:

- Energiebesparing: de regionale ambitie is om in 2025 2,5 petajoule (PJ) energie te besparen ten opzichte van 2014. Inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeenten moeten inzetten op besparing in de gebouwde omgeving. Concrete ambities voor 2019 zijn:
 - energiescans voor gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed
 - wijkgerichte aanpakken
 - het werven en opleiden van energieambassadeurs

We brengen bestaande subsidies beter in kaart en onder de aandacht van inwoners, Oegstgeester ondernemers en organisaties. Dit doen we door het inrichten van kennisportalen, zoals het Duurzaam Bouwloket. We bevorderen energiebesparing door woningisolatie en particuliere opwekking. Hiervoor richten we een duurzaamheidsfonds op, waaruit inwoners gunstige leningen voor het aanbrengen van zonnepanelen en het toepassen van energiebesparende maatregelen kunnen krijgen. Het college werkt de beleidsregels uit voor het gebruik van het fonds en legt deze in 2019 aan de gemeenteraad ter goedkeuring voor. Tot slot kan verduurzamen niet zonder bewustwording van mensen. Een duidelijke communicatiestrategie helpt daarbij. In 2019 lanceren we de communicatiecampagne 'Ga Goed', die bestaat uit een website en jaarlijks een of meerdere losse campagnes. Ook willen we helpen bij de Dag van de Duurzaamheid, waarbij speciaal aandacht is voor basisscholen.

- Ruimte en energie: de regionale ambitie is om in 2025 2,5 PJ duurzaam opgewekte elektriciteit te realiseren door 0,7 PJ op daken, 1 PJ door zonnenvelden en 0,8 PJ door windturbines. Concreet doel voor 2019 is een haalbaarheidsonderzoek naar ruimtelijke inpassing van een zonneweide in het hoogspanningstracé bij verkabeling.
- Zon op daken: doel is om meer energie op te wekken door middel van zonnepanelen, door vraag en aanbod (daken) met elkaar in contact te brengen. Concrete resultaten voor 2019 zijn twee bijeenkomsten voor verschillende doelgroepen (bedrijven, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties) en sluiten van een regionale *green deal* Verduurzaming huurwoningen.
- Warmte: om in 2050 een aardgasvrije regio te zijn, denken we over betaalbare en technisch haalbare alternatieven voor aardgas. In 2019 willen we een warmtevisie formuleren die op wijk- of buurtniveau de opties in beeld brengt. Voorbeelden hiervan zijn *all electric* of een warmtenet.
- Duurzame mobiliteit: de aanpak ligt in het versterken en opschalen van lokaal gemeentelijk beleid en projecten. In 2019 willen we zorgen voor extra elektrische oplaadpunten en meer gebruik van alternatieve schone modaliteiten stimuleren en faciliteren, zoals fietsen en openbaar vervoer.
- Greenports en energietransitie: de Greenport-managers verkennen wat de drie Greenports (zie Begrippenlijst) doen op het gebied van duurzaamheid en hoe die initiatieven vanuit het regionale energieakkoord kunnen worden versterkt. De regio signaleert vooral kansen op het terrein van energiebesparing, warmte en mobiliteit.

Klimaatadaptatie

Het realiseren van de ambitie, om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn, pakken wij aan volgens de lijn van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Het DPRA, dat de Deltacommissaris met Prinsjesdag 2017 heeft gepresenteerd, is onderdeel van het Nationaal Deltaprogramma. Dit programma beschermt Nederland tegen overstromingen, zorgt voor voldoende zoet water en draagt bij aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van Nederland. Het DPRA moet zorgen

voor een versnelling en intensivering van het aanpassen van de leefomgeving aan de veranderingen van het klimaat. Het plan houdt in dat overheden ervoor gaan zorgen dat schade door hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingen zo min mogelijk toeneemt. Zij letten daarop bij de aanleg van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen, het opknappen van bestaande bebouwing, vervanging van rioleringen en wegonderhoud.

Het DPRA beoogt het proces van ruimtelijke adaptatie minder vrijblijvend te maken, op basis van afspraken over de doelen, de werkwijze en de monitoring van de uitvoering. Daarvoor wordt de methodiek van 'weten, willen, werken' gehanteerd:

- Weten: in beeld brengen wat de kwetsbaarheden zijn. In 2019 willen we inzicht hebben in de kwetsbaarheid voor weersextremen. Daarvoor starten wij in 2018 een klimaatstresstest, samen met het hoogheemraadschap van Rijnland. De uitkomsten hiervan zijn input voor risicodialoog met relevante partners. Deze risicodialoog willen wij eveneens in 2019 voeren. Ook willen we volgend jaar de communicatiecampagne Ga Goed gebruiken voor omgaan met extreem weer (hitte, droogte en wateroverlast).
- Willen: ambities en strategieën formuleren. Dit deel van het DPRA volgt in 2020.
- Werken: aan de slag gaan om onze leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust te maken. Dit deel van het DPRA volgt na 2020.

Circulaire economie

Als gemeente richten wij ons primair op de werkzaamheden waarop wij het meeste invloed hebben. Wat betreft de circulaire economie is dit de inzameling van het huishoudelijk afval. Bij het programma Natuur en landschap gaan wij hier uitgebreider op in.

Financieel

In het coalitieakkoord Groen, Sterk en Betrokken is een structureel jaarlijks bedrag van € 285.000 bestemd voor duurzaamheid. In 2019 stellen wij ook € 300.000 startkapitaal beschikbaar voor een revolverend fonds.

